СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LII. Ч. 74. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 18-го квітня 1944. No. 74. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, April 18, 1944. VOL. LII.
ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПЛЯНУЮТЬ ПЕРЕДАТИ ВОЄННІ ФАБРИКИ ВЕТЕРАНАМ

САН ФРЕНСИСКО. — Секретар внутрішних справ Гаролд Л. Ікес подав думку, щоб федеральні воєнні фабрики передати після війни на власність ветеранам як бонус. Ці фабрики творять поважну частину американського промислу, а їх грошева вартість під пору йде на біліони долярів. На підставі пляну 10 міліонів американських вояків, які тепер ризикують своїм життям в обороні Америки, дісталиб уділи у велитенському підприємстві, яке булоб їх спільною власністю. — Цей плян розвинув, як свій власний, секретар Ікес у промові на зібранню Камонвелт Клоб-у. Він загалом розбирав можливости, що зробити з таким велитенським федеральним маєтком, який тепер сагромаджений в руках уряду і прийшов до висновку, що це ще може бути найліпша розвязка. Коли в минулому уряд дарував землі в формі говмстедів, так тепер можна теж передати фабрики в руки людей, котрі будуть дорожити надбанням так, як тепер дорожать батьківщиною, за котру боряться.

ЗА 18 МІЛІОНІВ НЕДОПЛАЧЕНОЇ МАЙНЕРСЬКОЇ ПЛАТИ.

ВАШИНГТОН. — Джан Дж. Луїс, предсідник юнії Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, зажадав від секретаря Ікеса, як адміністратора вугільних копалень, щоб він приневолив власників копалень мягкого вугілля виплатити майнерам $18,000,000 як недоплачену плату за час, витрачений на дорогу від вступу до майни аж до місця праці й назад („від дверей до дверей"). Цю виплату признала Краєва Воєнна Рада Праці ще 26. жовтня 1943. р. Пересічно кожному майнерови припалоб $40.

БУДЖЕТ НА ФЛЬОТУ ПРИНЯТИЙ В ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ.

ВАШИНГТОН. — У пятім голосуванню впродовж трьох днів палата репрезентантів приняла одноголосно жаданий секретарем фльоти буджет на скарбовий рік 1944-1945. у висоті $32,648,134,336. Це є найбільший буджет на фльоту в історії. Кількакратне голосування переводжено тому, що не було відповідного числа конґресменів, потрібного до ухвалення такого закону. При останнім голосуванню було приявних 257 репрезентантів.

БАЛЬОН ВИРАТУВАВ ПІЛЬОТА З МОРЯ.

ВАШИНГТОН. — Лютенант Гарві Меткаф, як пільот літака бомбера, впав у море біля берегів південної Каліфорнії разом із своїм літаком вчасі вправ. За годину й 20 мінут прилетів на місце катастрофи бальон воєнної фльоти („блимп"), щоб дати поміч. Командантблимпу енсин Ловел Е. Буйс казав спустити потапаючому линву з висоти 25 стіп і той спосіб виратував його та завіз до шпиталю. Це перший випадок в історії летунства, що така штука вдалася.

ЗРІВНАННЯ НАЄМНОЇ ПЛАТИ ДЛЯ ЖІНОК І МУЖЧИН.

ОЛБЕНІ (Ню Йорк). — Ґубернатор Тамес Ф. Дюї підписав два законопроекти для зрівнання платні жінок і мужчин. Закони ввійдуть у життя з днем 1. липня 1944. р. Плата буде рівна з платою мужчин там, де є рівна робота. Одначе не дістануть жінки рівної плати на роботі у фармерів, ані при домашній обслузі в хаті господаря. Таксамо нема рівности платні в орґанізаціях, які займаються релігійними, добродійними, літературними та виховними цілями. За кожен випадок зломання закону платитимуть по $50 кари до стейтової промислової комісії ті, що допустяться цієї провини.

ВІДКЛАДАЮТЬ СУД НАД ВИНОВНИКАМИ КАТАСТРОФИ В ПЕРЛ ГАРБОР.

ВАШИНГТОН. — Секретар війни Накс підтримав адмірала Ернеста І. Кінґа, головного команданта воєнної фльоти в його плянах, щоб відложити на неозначений час воєнний суд над цими, що їх вважають виновниками катастрофи вчасі ненадійного нападу японців на Перл Гарбор. Обвинуваченими в нездарности при обороні проти нападу є протиадмірал Госбенд Кимел і лютенант-ґенерал Волтер С. Шорт.

РОЗВЯЗАННЯ ФАРМЕРСЬКО-РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ.

МИНЕАПОЛИС (Минесота). — Фармерсько-Робітнича Партія, яку свого часу вважали за ячейку американської революції в Середньому Заході, зїхалася на стейтову конвенцію і рішила розвязатися. Делеґати рішили теж підтримати президента Рузвелта в його кандидатурі на четвертий вибір. Після переведення переговорів зо стейтовими демократами заложено орґанізацію з назвою Демократично-Фармерсько-Робітнича Партія.

Для втримання миру треба співпраці американських републик, каже Гол

ВАШИНГТОН. — З нагоди Пан-Американського Дня відбувся тут концерт латинсько-американської музики в будинку Загально-Американського Союзу („Пан-Амерікен Юніон"). На концерті виголосив промову секретар стейту Кордел Гол, а в ній домагався дальшої співпраці американських републик після закінчення війни, „щоб передбачити і приготовитися до ще більших завдань миру". Так як досі порозуміння між американськими републиками принесло велику користь для спільної справи, так і в майбутности згідна співпраця стане прикладом солідарности і мирного співжиття держав — міркував секретар Гол.

У Ню Йорку з нагоди Пан-Американського Дня відбувся бенкет в готелю Волдорф-Асторія, уладжений Пан-Американським Товариством. У бенкеті взяли участь представники 21 південно-американських републик під проводом голови товариства Фредерика Гаслера. Він звернув увагу на потребу солідарности демократичних републик хоч би тому, що в світі „зростає занепокоєння водночас із проволокою у веденню війни". У часі, коли Америку й Велику Британію критикують за її заграничну політику, — згадав Гаслер —нас дивує поспіх Росії, з яким вона полагоджує такі справи. „Хоч це деколи й вигідно, то це не можна буде толерувати на довгий протяг часу" — висловився Гаслер.

ДОМАГАЮТЬСЯ ТИЧАСОВОЇ РАДИ АЛІЯНТІВ

ВАШИНГТОН. — Сенатор Джозеф Г. Бол з Минесоти заявив, що по всякій правдоподібности Фінляндія булаб сьогодні вже покінчила війну, колиб так існувала тимчасова рада Обєднаних Держав і колиб така рада переговорювала про мир, а не сама Росія і колиб рада гарантувал Фінляндії незалежність. Він згадав фінську справу лише як одну із багатьох інших, що їх повинна полагоджувати спільна тимчасова аліянтська рада. Він скритикував промову секретаря Гола з останньої неділі за те, що творення міжнародньої ради поступає дуже повільно наперед. Він теж сказав, що наладнування фінського, французького й польського питання дає притоку крайним націоналістам підносити різні заміти.

Аліянти годяться на заряд Райху

ЛОНДОН. — Росія, Америка й Британія вже згодилися на військову адміністрацію Німеччини й її сателітів по закінченню воювання. Начальним зверхником адміністрації в округах, занятих американськими й британськими військами, буде ґенерал Айзенговер, а якийсь росіянин начальним зверхником в округах, окупованих червоною армією.

У Британії вже почали вишкіл урядників, які мають служити при заряді Німеччини.

З цього виходить, що Аліянти не передбачують самоуправи для Німеччини зараз по закінченню війни.

АЛІЯНТИ БАЧУТЬ НЕПОПУЛЯРНІСТЬ УРЯДУ БАДОЛІЯ

НЕАПОЛЬ. — Полковник МекҐофі заявив Аліянтській Контрольній Комісії, що уряд Бадолія є так непопулярний серед італійців занятих Аліянтами провінцій, що якби не поперття аліянтських військ, то він перестав би істнувати за 24 години. Полковник потвердив теж вісти про оживлення фашизму.

ТУРЕЧЧИНА ОБІЦЮЄ АЛІЯНТАМ „МАТЕРІЯЛЬНУ" ДОПОМОГУ

АНКАРА (Туреччина). — Турецький міністер заграничних справ Менеменцьоґлу заявив на пресовій конференції, що Туреччина буде далі держатися дотеперішньої лінії в своїй заграничній політиці та дасть Аліянтам поміч умежах своїх матеріяльних засобів.

Заява була зроблена видно по одержанню американської ноти до невтральних країв проти дальшого піддержування Німеччини й її сателітів. Заяву міністра ґазетярі пояснюють як доказ, що Туреччина схиляється до уголи з Аліянтами.

ГРЕЦЬКИЙ УРЯД НА ВИГНАННЮ РЕОРҐАНІЗУЄТЬСЯ

КАЇРО. — Софоклес Венізельос, котрому грецький король припоручив створення міністерського кабінету, вже докінчив його формування. Самий премієр має в цьому кабінеті 4 теки. Деякі пости мають заняти люди, що ще прибудуть з окупованої ворогом Греції. У своїй заяві по сформуванню кабінету заявив премієр, що кабінет має урядувати тільки до звільнення Греції з окупації, не дивлячися на те, що він старається обєднати всі грецькі партії.

Грецькі партизани висадили оноді під Атенами в повітря залізничий поїзд, повний німецьких вояків.

БОМБА В ВАТИКАНІ

ЛОНДОН. — Римське радіо подало, що в Сикстинській каплиці за славним образом Мікельанджеля „Страшний суд" відкрито пекольну машину. Німецьке радіо каже, що бомба дуже велика й виглядає на „бомбу британської роботи".

ВОЮВАННЯ ОГНЕМ. — В якомусь таборі американської армії вояки хемічного воювання демонструють викидання полумя на ворожі позиції. Вживається його передусім для добування сильних цементових домиків, котрих не можна розбити гарматним огнем, так званих „пилбакс". Полумя вбиває людей та псує матеріял.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПІД СЕВАСТОПОЛЕМ

ЛОНДОН. — Червона армія посунулася на Криму в одному дні на 53 милі наперед, очистила з німецьких військ східний і західний ріг півострова та загнала головні німецькі й румунські сили в південний кут. У пятницю німці й румуни займали простір коло 1,000 квадратових миль, осередком котрого є важний чорноморський порт Севастополь, котрого добуття коштувало німців кількасот тисяч вояків.

Каже советський комунікят, що німецькі вояки, що попали в російський полон, оповідають, що німецькі ґенерали вже покинули війська літаками. На всіх дорогах, що ведуть у середину Криму, німці покинули величезні припаси зброї, амуніції і інших воєнних матеріялів.

За советським комунікатом, червона армія повела проти німців офензиву напівденний захід від Чорткова (в Галичині) та заняла: Ягольницю Стару, Шульганівку, Япольницю, Мухавку, Антонів, Солоне й Горське.

Німці доносили в своїм рапорті про бої коло Делятина, Станиславова, Тернополя й Бродів.

ПАРТИЗАНИ ПОМАГАЮТЬ РОСІЯНАМ У ЛЬВІВЩИНІ.

За советським донесенням, партизанські відділи, що оперують в околиці Львова, за три дні виколіїли чотири німецькі військові поїзди. Кромі цього вони висадили в повітря три мости та маґазин артилерійної амуніції.

Дня 1. квітня партизани вибили в одній місцевости ввесь німецький ґарнізон.

ПОМЕР СОВЄТСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ ВАТУТІН.

ЛОНДОН. — У київськім шпиталі помер після операції советський ґенерал Микола Ватутін, що командував армією, котра відобрала від німців Харків і Київ. Мав при смерти 45 літ. На початку війни служив під маршалом Тимошенком і відзначився при облозі Сталінграду.

ПОВІТРЯНІ АТАКИ НА РАЙХ ІДУТЬ ДАЛІ.

ЛОНДОН. — Велике число британських бомбовиків ударило в четвер уночі по Берліні, а відділи американських бомбовиків середньої величини по німецьких летунських майтанах у північній Франції.

Будапештенське радіо донесло, що аліянтські летуни зявилися над Будапештом і недалеким Ґьором; це певно були аліянтські бомбовики з італійських баз.

ЖИДІВСЬКИЙ ПАРТИЗАН КАЖЕ, ЩО НІМЦІ ВБИЛИ В ВИЛЬНІ 7,000 ЖИДІВ.

МОСКВА. — Абрагам Суцкевер, жидівський поет з Вильни, що воював у відділі жидівських партизанів, прибув сюди з деякими важними історичними памятками, вирятуваними з жидівського музею в Вильні. Суцкевер, котрий викрався з жидівського ґета каналом, оповідає, що німці вибили в Вильні 77,000 до 80,000 жидів. На чолі „ліквідації" жидів стоїть берлінський фільмовий актор Кітель, відомий зо своєї жорстокости. Партизанські відділи на Литві складаються з литовців, росіян, поляків і жидів.

ТІТО ОБЛЯГАЄ НІМЕЦЬКУ ТВЕРДИНЮ.

ЛОНДОН. — Югославські партизани маршала Тіта окружили з усіх сторін відділи німців у великій скалистій твердині над боснійським містом Казіном. Німці посилають своїм відділам у Югославії нові посилення, У Чорногорі партизани захопили в свої руки всі дороги, що ведуть до столиці Цетиніє. Там їм помагають багато американські літаки бомбардуванням німецьких позицій. Німцям у південній Сербії помагають проти партизанів болгари.

НІМЦІ ЩЕ ПРОБУЮТЬ ОФЕНЗИВИ ПІД РИМОМ.

НЕАПОЛЬ. — Німці атакували американські позиції коло Анція під Римом 50 літаками. Втратили з того 5 літаків і не доконали нічого.

Деінде в Італії йде тільки виміна огня між артилеріями й діють патрулі.

ВОРОГ ЗІЗОЛЮВАВ АЛІЯНТСЬКУ БАЗУ В ІНДІЇ.

НЮ ДЕЛІ. — Японські війська досягнули вже дороги, що веде з Бішенпуру до Сінчара, котру, кажуть є останнім звязком між оборонцями Імфалу й головними аліянтськими військами.

АВСТРАЛІЙЦІ ЗАНЯЛИ ОБОРОННИЙ ФОРПОСТ МАДАНҐУ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦИФІКУ. — Австралійські війська заняли в четвер Боґаджім, що є останнім ворожим форпостом на дорозі до Маданґу, головної ворожої бази на Новій Ґвінеї.

Аліянтські летуни бомбардували Вевак і японські інсталяції здовж побережжя. Американські летуни з Соломонських островів бомбардували Рабавл. Великі бомбовики американської армії завдали один з найтяжчих ударів кампанії Трукови, збомбардувавши пять головних островів атолу Трука.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

„Претенсії" й „протести"

„Вольна Польска", московський орґан московської орґанізації „Звьонзку Патріотуф Польскіх", виступила з протестом проти українських претенсій на польські землі. Йде справа за Холм, Грубішів, Замістя, Ярослав, Томашів і Люблин, за прилучення котрих до України заявився свого часу Ґречуха, український представник на верховному советі. „Вольна Польска" заявляє, що „Звйонзек Патріотуф Польскіх" не годиться на домагання Ґречухи, та домагається прилучення Холмщини, Грубішівщини, Заміщини, Ярославщини, Томашівщини й Любельщини до польської держави. Каже „Вольна Польска", що ці повіти лежать на захід від лінії Курзона, котра повинна бути границею між польською й українською державою. „Вольна Польска" признає Ґречусі, що на захід від цеї лінії є українські острівці, але, каже вона, такі польські острівці є на схід від лінії Курзона.

Лондонське донесення до „Ню Йорк Гералд Трибюну", що подало цю вістку, каже теж, що це донесення викликало поважне зацікавлення в політичних кругах в Лондоні, головно серед поляків. Мовляв, деякі аліянтські круги вважають заяву московських поляків доказом, що Росія щиро хоче забезпечити цілість будучої польської держави, а рівночасно доказом зближення між советським і польським урядом на вигнанню. В який спосіб ті диплъомати мали би дійти до переконання, що московська заява це доказ наростаючого зближення між советським урядом у Москві й польським урядом у Лондоні, тяжко сказати. Всі обставини події вказували, що вона мусіла би викликати хіба зовсім інакше враження серед лондонських поляків. Адже тут ясно відбувається гра за польську границю. Бються нібито за неї українські й польські представники. Кожний з них принаймні на зовні уважає себе за найвищого представника своєї сторони, ні один не дає ніякого права в цій справі польському урядові в Лондоні. Цілу справу трактується понад голови лондонських поляків, чи поза їх плечі. Москва не Лондон стає місцем, де вирішується українсько-польський спір. Як може таке трактування справи видаватися лондонським полякам як наближення советського уряду до них?

Можна сказати, що весь цей московський процес, з одного боку українські претенсії, з другого боку польські протести роблять принаймні в польських кругах у Лондоні враження згори зарядженої гри, обчисленої розмисно на те, аби замаркувати перед світом, що не польський уряд у Лондоні є компетентним говорити про польські границі майбутньої польської держави, а „Звьонзек Патріотуф Польскіх" у Москві. Якщо польський уряд у Лондоні на цю гру нічого розумного не скаже, то з цього видно, що він або зовсім уже розгубився, або присів хвіст, бо йому просто так згори приказали сидіти тихо й не рипатися.

Кінчити спершу з Гітлером

В часі, коли Аліянти вже готові до властивого наступу на Гітлера, себто, коли вже готові зачати інвазію з заходу, зачинають виринати, тут і там, думки про потребу інтензивнішої боротьби з Японією.

Що Японія являється для Злучених Держав грізним ворогом, та що треба теж і з нею скінчити, це самозрозуміле. Від того американський нарід ніколи не відступить. Та це є одна справа, яка не повинна і не може мішати в нічому того, що тепер плянується в Европі. Коли ми стільки підготовлялись до остаточної розправи з Гітлером, то річ ясна, що саме тепер, так сказатиб, в рішальному моменті, нам треба скупчити всі головні сили і всю увагу на зліквідовання того ворога, який став початком війни. А зліквідувавши його буде далеко лекше перекинути ось ті головні сили в другу сторону і зліквідувати другого ворога — Японію.

Крім цього треба мати на увазі, що війна зачалась в Европі. Через Европу повставали війни і будуть далі повставати, якщо там не зайде радикальна зміна. Знищення Гітлера є вступом до таких змін. Є такою передумовою, яка конечна.

Ось те знищення, останнє і рішальне, може бути завдане Гітлерови, на нашу думку, саме головно американськими і британськими силами. В тому і ціла вага аліянтської інвазії Европи з заходу! Але той остаточний удар заважить у многім теж і на політичному впливі Злучених Держав і Великої Британії в Европі; на тому порядкови, що там повстане по війні. Знов той порядок заважить на тому, чи буде по цій війні надія на якесь справжне замирення в світі. Бо не буде тої надії, як Европа буде далі в кігтях диктатур і виставлена через те на ті терпіння, що звязані з диктаторськими режімами.

Отже, тільки перемога Злучених Держав і Великої Британії над Гітлером на полі бою, може перехилити на їхній бік вплив в Европі. Ось тому і таке тепер важне, щоб нічим не нарушувати военних плянів Обєднаних Держав, зокрема плянів Злучених Держав і Великої Британії. А ті пляни вже заповіли, що вже наблизився момент остаточного розрахунку з націстівською Німеччиною. На той розрахунок всі ми тепер ждемо з повною вірою, що він буде дійсно рішальний, хоч дуже крівавий та коштуватиме нас багато людських жертв. Та це неминуче.

В такому моменті треба нам твердо вірити, що наша влада і команда зробили все можливе, щоб ми діпняли своєї цілі. А як та влада вже давно рішила, що спершу будемо кінчити з Гітлером, то хіба тепер не повинно бути навіть думки про щось інше. На те інша прийде черга зараз по ліквідації Гітлера. А коли іде про війну на Пацифіку, то й там іде крівава боротьба, день за днем, теж і тепер.

Проф. Микола Чубатий.

Конечна потреба наново списати міжнародне право

Суверенність держави та право народів.

Нині кожна самостійна держава суверенна. Що це значить? Значить це, що на території тої держави ніхто не має права до говорення, а тільки та державна влада, що володіє тою територією. Державна влада може бути демократична, може бути півдемократична, а може бути зовсім диктаторська. Та на своїй території кожен, не зважаючи на те, чи захопив владу демократичним способом, чи недемократичним, може настановляти такі закони, які хоче. Він може їх виконувати по своїй власній вподобі й йому ніхто в часі мира не ставить щодо цього перешкод.

Правда, сусід зі заграниці може хіба доброзичливою радою чи грізьбою звертати увагу другій державній владі, що такий спосіб володіння незгідний з етикою чи справедливістю, але така рада чи увага, як й погроза, не мають ніякого значіння. Влада може виконувати найстрашніші знущання над своїм населенням, а по закону ніхто не має права в це мішатися. Кажеться, що це — її внутрішна справа.

Такий нині погляд на суверенні або зверхні права держави і як довго не зміняться поняття на права поміж народами, немає ради на це, щоб стати в обороні гнаних, голодних, та гноблених мешканців тої чи другої диктаторської країни. Ось так розумів суверенні права держави Гітлер, як зачав переслідувати жидів, видаючи так звані норимберські закони проти жидів. Ось так розумів це Сталін, як депортував міліони українських селян, з природи індивідуалістів, що не бажали стати наймитами колективної фарми.

Проби нового порядку у світі.

Саме на початку теперішної війни президент Рузвелт та кандидат на президента Вилке, а радше його тодішний прихильник, а тепер протикандидат на президента, Стассен, висували проекти нового порядку світа. Перший поставив свою теорію про чотири свободи людства. Між ними є такі основні домагання до всіх держав світа як признати усім громадам свободу віри і свободу від страху та тих свобід ніяк не нарушувати, якщо людина не поповнила нічого каригідного. Дальше є там мова про свободу від голоду, себто обовязок держави забезпечити кожному громадянинови найконечніші середники до життя, якщо він тільки хоче працювати. Президент Рузвелт думав, що ось ті засади має приняти кожна держава на світі, без виїмку.

Річ природна, що приняття таких засад вимагалоб конечного ограничення суверенної влади кожної держави. А якби так сталось, то держава переспалаб тоді бути абсолютним та найвищим паном над своїми громадянами, бо на випадок нарушення державою одної із тих основних свобід людини, хтось мав би право вмішатися і приневолити цю державну владу пристосуватися до принятих у міжнародному світі засад свободи кожної людини. Тоді прямо потреба якоїсь надвлади та якоїсь сили, що булаб і над державами та так само як приватного злочинця приневолюється силою слухати право, так само можнаб зробити з державною владою, порушником чотирьох свобід людини, основи міжнародного порядку.

З того виходила конечна потреба створити у світі таку надвладу, що пильнувалаб того нового порядку та свобід людини і боронила її також перед насиллям держави. Про таку якусь державну надвладу, свого роду федеральну владу цілого світа з федеральним судом, говорив бувший ґубернатор Міннесоти Стассен, як теж і Вилке. Та останніми часами виглядає, що ту ідею немов погребали, а з нею і мрію про чотири основні свободи світа, бо одно від другого відділити не дасться. Всякі, не знати які ідеальні правні засади, є все без вартости, коли нема кому їх виконати та покарати їх порушника.

Хто є на перешкоді такого нового світового порядку?

Перешкодою на шляху зреалізувати такого нового порядку на світі є очевидно Гітлер, але його розгром це вже тільки проблема недовгого часу. Німеччина не матиме тут ніякого голосу. Зате важне, що от Росія є така вразлива на свої суверенні права та різними триками та удаваними реформами, як ось останною про поширення автономічних прав 16 советських републик, хоче виробити в світі переконання, що у неї, в Советах, усе в порядку. Та кожна людина в Европі знає, що в Советах чотири основні свободи людини цілковито нехтовані. В Советській Росії немає ні свободи переконань людини, ні не є там людина вільна від страху. Навпаки Советська система саме збудована на тім постійнім страху людини за свою свободу. Ось тому Росія й чути не хоче про якусь посторонну контролю над своїм поступованням супроти власних горожан та у всіх умовах, між іншими і в останних умовах в Москві та Тегерані, постійно підкреслює її суверенне право розпоряджати по своєму міліонами своїх горожан та відмовляє комунебудь право вмішуватися в її внутрішні справи.

Але недавно й відповідальні керманичі британської політики в своїх останніх промовах в британських законодавчих палатах заявили, що не думають про якусь наддержавну владу, та що Англія не позволить нікому вмішуватися у свої внутрішні справи. Маеться тут на увазі в першу чергу Індію, чи взагалі британську політику в Азії. З цього виходилоб, що Англія не бажає ограничення своїх імперіяльних прав в британських посілостях якоюсь всесвітною надвладою. Чи так дійсно думають в Анґлії, це ще питання. Але наразі виглядає, що чотири свободи людини на світі лишаються чистою теорією та ледви чи будуть примінені по цій війні.

Хаос у міжнародному праві.

Та рівночасно і в старих досі обовязуючих засадах міжнародного права панує повний хаос, куди гірший ніж був перед відомими гаґськими та женевськими конвенціями, які дотеперішне звичаєве право поміж народами уняли в писані засади. Нарушили їх диктатури і привернути їх до первісної сили нині в часі війни важко.

Колись в часах середновіча, яке чомусь то дехто ще нині називає темним, засади права поміж народами опиралися на основах християнської етики та на прастарих доісторичних звичаях про святість посла, про потребу виповісти війну. Таж тисяча літ тому український, поганський ще, володар Києва Святослав коли йшов війною на ворога то посилав післанця, що повідомляв противника словами: „Іду на вас!" А нині є такі, уряди 20-го століття, що ніяк не можуть рівнятися до того лицарського звичаю поганської України-Руси, бо як розбишаки підступно нападають один на одного.

В середних віках принайменьше християнські народи вважали себе спілкою християнських народів — „коммунітас хрістіяна" — та трималися, хоч в засадах, християнської моралі в відносинах поміж народами. А де щось подібне нині? Коли гуманізм та політична теорія Макіявелього, який голосив, що всі середники добрі, які ведуть до цілі, захитали основами християнської моралі в міжнародних відносинах, то голяндець Гуґо Ґроціюс списує свою книгу — Про Право Війни та Мира — та кладе основи міжнародної моралі та приличности пізніше списані у міжнародне право міждержавними конвенціями.

Нині то все лежить в руїні. Світське населення віддане на ласку та неласку переможця. Його тягнеться до примусової роботи навіть проти власної батьківщини. Не істнує почуття міжнародньої приличности.

Серед такого стану даються чути голоси про потребу списати наново по цій війні постанов права народів. Цей голос знов виходить з Америки. Біля два роки працювало понад двіста американських та канадійських правників під проводом професора Менлія О. Гудзона з Гарвардського Університету над проектом нової кодифікації права народів. Вони пропонують приняти шість основних засад під новий правний міжнародний порядок, з яких згадаємо тільки найважніші. Перша говорить, що всі держави світа творять всесвітну збірноту, конечно потрібну для поступу людства; порядок між державами порядкує міжнародне право, що ставить собі як ціль загальне добро їх народів та збереження мира. Дальша засада говорить, що кожна держава світа обовязана слухати постанов міжнародного права та перший раз в новій історії говориться теж про обмеження суверенних прав держав міжнародним правом. Нарушення права народів стає предметом вмішування всесвітної збірноти держав також у внутрішні справи тої держави.

В подрібних точках є перший раз мова теж про обовязок кожної держави теж у своїй внутрішній політиці не нарушувати засад ґуманности, справедливости та лишити свободу сумління кожній людині. Такі справи перший раз сталиб предметом охорони міжнародньго права.

Як виконати постанову, щоб нарушення ґуманности, свободи совісти та справедливости були усунені, й ці нові засади не говорять. Тому лишаться мабуть вони такою самою теорією, як думки про чотири свободи людини на світі. Хіба, що доповниться їх ще додатково постановою про нарушення.

КОНҐРЕСМЕН САБАТ, ПОЛЬЩА І РОСІЯ.

А. Дж. Сабат, конґресмен з Ілиной, вписав до Конґресового Рекорду всі свої виступи в справі оборони Польщі ще від 1917 року, а то в звязку з обговоренням польсько-російських відносин. Цитуючи заяви Сталіна про Польщу, конґресмен висказав надію, що Польща стане по цій війні „більша і сильніша". До Рекорду вписані й заяви Сталіна щодо відносин Росії до Польщі.

АНАСТАЗІЯ Г. БІЛОВУС

КАТРУСЯ

Оповідання з давної минувшини.

(До друку зредагував Ол. Луговий).

1)

I

Колись дуже давно, не знати яких років, але тоді, коли наші християнські і бісурменські сусіди найбільше пльондрували українські землі, все здоровіше і краще забирали в полон, а чого не могли забрати — вбивали і нищили, — в селі Завишна, коло Сокаля, жила досить заможна селянська родина Ярмиленків. Складалася вона з пятьох душ: батька, Андрія на імя, матери, двох синів, Петра і Данила, та наймолодшої дитини, дванадцятьлітної дони Катрусі.

Усі діти визначалися працьовитістю, добрим характером і щирим серцем. А на Катрусю, то батьки покладали таки найбільше надій, бо дівча хоч і мале ще було, та стало по господарстві ввихатися. І так жила родина Ярмиленків аж до страшного дня, коли за хвилини пішло все прахом, і дорібок і життя. Сталося це так:

Наші сусіди, ляхи, хоча й мали свого короля, та його не слухали. Кожний маґнат був сам собі королем і з людьми робив, що хотів. А бувало, що посварившись з сусідом, таким же маґнатом, йшов на нього війною. Збирав банди гайдуків, збіднівшу шляхту й руйнував посілости свого ворога. Підданців вбивав, або захоплював в полон і продавав у бісурменські краї в неволю. Часто запрошував до спілки і татарські орди, а за поміч платив захопленим добром і бранцями. Склалося так, що маґнат, Замойскі напав на Сокаль, тоді власність Потоцкого. Потоцкі були не злими господарями, тож не диво, що Замоскі не зміг укріпленого міста здобути. Кинувся тоді руйнувати села під Сокалем, щоб хоч так Потоцкому допекти і зруйнувати.

В день нападу на Завишну Андрій Ярмиленко з синами був у полі. Мати з Катрусею зісталися в дома, поралися по ґаздівстві. Аж почули ґвалт і лямент. Вибігли на двір і побачили, як добуваються до сусідних хат юрби узброєних гайдуків. Крайні хати в селі вже палали. Обі узброїлися в сокири боронити свого обійстя. Але гайдуки ще з вулиці застрілили матір, а на малу Катрусю накинули аркан, звязали і поволокли.

Селяни в полі завважили дими над селом, поки однак збіглися — село вже догорало. Лиш десь не десь лежали по вулиці між трупами побитих конаючі і від них селяни довідалися, що сталося.

Десь над Бугом селяни назігнали гайдуків. Та сокирою чи косою узброєному у мушкет гайдукови нічого не вдієш. Селяни перли на осліп. Полягло під косами й сокирами трохи гайдуків, та полягли і всі селяни. Поляг і Андрій Ярмиленко з обидвома синами.

II.

Звязана Катруся, хоч здалеку, всеж бачила бій селян з гайдуками. Пізнала батька і братів. Чулася гордою з того, що її односельчани зуміли примусити гайдуків до бою, та коли побачила, як впав її батько і брати, зімліла з жалю. Коли очнулася, почула, що везуть бранців далі, все на південь. Їхали вже три дні, вимикаючи оселі, все далі і далі заглиблюючись у незнані сторони. Ще через день і оселі перестали попадатися на їх шляху. Натомісць степом переїздили валки. Приставали й переговорювали з гайдуками, начеб торгувалися за щось. Мови бранці не розуміли. Надвечір пятого дня зустрінули ще якусь купецьку валку, що йшла з Сучави десь у Крим. Разом і заночували коло річки.

З купецької валки кількох чоловіків швендалося поміж бранців, гейби когось пізнаючи. Виділювався між ними один, мабуть власник валки, і чистішим убором і своїм закоцюбленим носом та хитрим виразом хижацьких очей. Він оглядав кожного бранця, вдоволено щось муркотів, а оглянувши подався до старшого гайдуків. Хоча мови бранці й не розуміли, та здогадувалися, що переговорюють про них. Добили врешті торгу; тут же купець відчислив гайдукам по 15 золотих за кожного бранця, а його слуги почали переводити повязаних до купецької валки. На остатку старший гайдуків ломаною польсько-українською мовою звернувся до бранців:

— Відтепер ви маєте нового пана, шляхетно уродженого пана Тер-Виберянця. Він є нашої святої католицької віри, і вам у нього добре буде, як що ви будете його слухати. Втікти звідси ніхто з вас не зможе. Тут вже швендаються по степу буджацькі та ногайські орди татарів. Отже... Хто не хоче спробувати татарських сирівців і сирої конини, той слухняним бути мусить. А втім — до побачення! — закінчив глузливо.

Одержавши заплату, гайдуки звіялися. Виберянц поставив сильну сторожу. Коли у бранців досі у душі не замирала надія, що вони якимсь чудом звільняться, то тепер та надія заникала.

Другого дня валка посунула далі на південь. Проминули володіння Польщі, підлеглу туркам Молдавію, а ще за тиждень переїздили поромом сині води Дунаю, властивого кордону Туреччини. Бранці думали, що їх власник є звичайним купцем-розбишакою, якими всі тодішні купці були і в культурних державах християнських, і в некультурних — поганських. Думали, що турецька гранична сторожа бодай спитає купця, чому він везе стільки повязаного молодого народу. Але купцеви мабуть не першина вже була сюдою бранців перевозити.

(Дальше буде).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Коли помер Христос?

(На підставі праці Михайла Малиновського в „Зорі Галицькій" з р. 1860).

Християнська ера, тобто числення літ від народження Христа, придумана римським монахом Діонісієм Скитянином, що жив в шестому столітті по Христі. Зпочатку називали цю еру „Діонисієвою", аж зчасом вона прибрала назву „Християнської ери". Заки введено християнську еру культурні люди рахували літа на лад грецький, а це від першого загально-грецького ігрища, званого „Олімпіядою". А, що час одної Олімпіяди тривав чотири роки, тому рахували літа так: „В першому році 3. Олімпіяди", або „в третьому році 20. Олімпіяди" і т. д.

Коли римська імперія поширила свою могутність на цілий знаний тоді світ, почали рахувати літа „від заложення міста Риму" і ця ера втрималася до християнської ери. Ще іншим способом було числення жидівське, а це „від сотворення світу", і його дехто ще досі вживає.

Отже з такими основними відомостями про числення літ, приступаємо до згадки про день і рік смерти Ісуса Христа. Принято, що Христос помер в 2. році 202. Олімпіяди дня 15. квітня, бо день 16. квітня того року був першим днем пасхи. Про це пише Проспер Аквітанський так: „Приймають, що Христос терпів в 18. році панування цісаря римського Тиберія і доказують це з евангелія Івана. З цього евангелія виходить, що Христос учив ще 3 роки по 15. році панування Тиберія. Загальне передання (письменники: Тертуліян, Ляктацій, Сульпіцій, Северій, Оросій, Августин і ліберійський список панів) говорить, що Христос був розп'ятий за часів цісаря Тиберія при консуляті Двійняків (Рувелія й Фуфія)". Отже рік 18. панування цісаря Тиберія приймається як рік смерти Ісуса Христа замість незрозумілого обчислення року 15. на підставі евангелія св. Луки.

Ляктацій говорить, що Христос помер 25. року перед початком панування цісаря Нерона, котрий обняв владу 807 року від заложення Риму, отже рік смерти Христа припадав би на 782 рік від заложення Риму. Євсевій ставить час смерти Христа на 35 літ перед першим повстанням жидів, отже перед 817 р. від заложення Риму; а з того також виходить, що смерть Христа припадає на 782 рік від заложення Риму. Климент Александрівський, Оріген, Золотоустий і Єронім твердять, що Христос помер в 42 році перед збуренням Єрусалиму, а його збурення в осені 823 по заложенню Риму, як рік смерти Христа.

Для потвердження згадують ще письменника поганського Флегона, який жив у 2. віці по Христі за часів цісаря Гадріяна, бо Флегон згадує про затьму сонця, яка запанувала при смерти Христа. В перекладі з латинської мови це свідоцтво звучить: „В четвертім році 202. Олімпіяди повстала велика і славна затьма сонця. У шестій годині день перемінився в ніч, що можна було бачити зорі на небі, а землетрус розвалив багато домів у Бітинії". Ці слова Флегона можна різно пояснювати, бо рахування за Олімпіядами не було точне. Одначе про цю затьму пищуть і інші поганські письменники. Ось Тал, грецький письменник з 1. століття пише: що в 18. році панування цісаря Тиберія одного дня в само полудне поширилася густа мряка по землі, а це був рік і день смерти Христа. Що ця затьма не була звичайна, а чудесна, виходить з цього, що тоді була весняна повня місяця, а повня місяця була потрібна жидам для святкування пасхи. „Таксамо написав Пилат до Тиберія звідомлення про смерть Христа, а дата цього звідомлення не заперечує року 782 як року смерти Христа, бо в звідомленню згадується про якогось Сеяна, який був противний тому, щоб статую Христа помістити в римськім Пантеоні поміж римськими богами в рік по його смерти. Якраз це звідомлення згадує про видання присуду смерти на Сеяна в р. 783, отже попередній рік є роком смерти Христа.

Дехто розбирає теж пророцтво Даниїла про будучу смерть Месії і на підставі цього пророцтва доходить, що Христос помер в 782 р. по заложенню Риму.

Ганна Арабська

ВЕЛИКДЕНЬ В УКРАЇНІ

У Канаді наші молоді люди лише з переказів знають, як наш нарід святкував Великдень у Старім Краю. Мушу також признатися, що пишу свої спомини також з переказів — людей із рідних українських земель.

Мусимо з жалем згадати, що страшна воєнна хуртовина, що вже через кілька років шаліє на українських землях, у великій мірі спинила торжества Великодня в Україні. Та це лише дочасове, бо торжество Великодня в Україні таке старе, як сама українська історія. В співах українських гаїлок і в ріжних забавках і грах можна бачити віддзеркалення всіх діб української історії, не тільки від часу охрещення України-Руси, але й часів поганських. В наших традиційних гаїлках затрималися такі перекази, що про них не згадує наша історія ані історичні записки українських літописців. От візьмім на приклад таку гаїлку:

„Хто видав, хто слихав,
Маю жену на торзі?
А ми її ведемо,
Тобі її не дамо;
Повеземо її за Дунай,
Більше за ню не думай.
Ой, я свиту підкочу,
Свою жінку вихвачу".

Як дівчата співають повищу гаїлку, то група дівчат зав'яжуть очі тій дівчині, що грає невільницю, яку ведуть на торг. Одна сильна дівчина, що грає за мужа тої жінки, старається цілий час її відбити. Гаїлка ця нагадує ще про невільничі торги в Україні; нашаж історія згадує про торги українськими невільниками тільки в Царгороді й інших неукраїнських містах.

Українські села по всій Україні це головні місця, де український нарід виявляє торжественно найбільший триюмф одної з найвизначніших подій всього людства й усіх віків: Христос Воскрес із мертвих! Він смерть переміг, а нам дарував життя вічне. І триюмфує український нарід з тої перемоги життя над смертю, світла над темрявою, Правди над фальшою. Тоді, як півпоганський світ, окрім нового одіння й доброго обіду нічим свого задоволення з цієї світлої перемоги не показує, уся українська земля це один могутній голос співу, одна невгаваюча симфонія гомону церковних дзвонів під супровід безнастанних вистрілів.

І тоді, коли сьогодні в півпоганськім окруженні навіть не можна завважити різниці будня від Великодня, то в українських релігійних селян була величезна різниця. Перед Великоднем усі члени й членки української родини мали вже готове вбрання, витягнене із скрині, бо на Великдень вистукувати скринями й скрипіти завісами гріх. Також усі мали мати добре вичесане волосся й мусили в сні вважати, щоб його не побурити, бо на Великдень чесатися не можна. Дівчата, що на Великдень мали виступати до гаїлок з відкритими головами в вінках, мусили спати в хустинах, щоб зачісок у сні не нарушити.

Люди, що жили в гніві з іншими, а на Великдень не перепросилися, уважалися за нерозкаяних грішників. На Великдень усі люди вбиралися в своє найкраще й найновіше одіння. А що вже казати про торжество Богослуження в раннім ранці на Великдень! Не можна знайти слів, щоб описати те одушевлення українського народу, коли священик перший заспіває „Христос Воскрес" і в ту мить заграють церковні дзвони. По довгих днях великого посту, коли в церкві нема ніяких окрас, по довгім смутнім вигляді, на Великдень руки українських дівчат так свою церкву прикрасять цвітами, вінками та вишивками, що вся церква виглядає неначе якийсь небесний квітник. А коли люди вернуть з церкви й засядуть довкола стола до свяченого, та дідусь або батько родини встає й благословить домашнє огнище, дякує Богові за все, чим його родину обдарував; дякує Богу, що допоміг йому й цілій родині того Великого дня діждати. І по словах Христос Воскрес" і відповіді всієї сім'ї „Воістину Воскрес" він великим ножем крає „паску" й роздає.

Коли люди пополудні свяченого й зроблять дома все, що потрібне, зараз знову всі ідуть до церкви. Сільські хлопці мають між собою вибраних пару груп, що одна за одною почерзі дзвонять церковними дзвонами безперерви. Інші хлопці мають свої вибрані дружини, що безперестанно стріляють. Та вже мабуть нема нічого кращого, як дівчата довкола церкви виводять гаїлок. Вони ще перед святами організують свої дівочі дружини.

— — — — —

Колись я вже згадувала в „У. Р." про наші Великодні звичаї, але воно не зашкодить і повторити, для нашої тутешньої молоді. Головною гаївкою був Кривий Танець, який дівчата заводили при співі гаївки „Роман Зіяля Копає". Про цей танець згадує наш письменник Б. Лепкий у своїх творах. Щоб його завести, треба найменше яких пятьдесять дівчат. Коло дівчат розставлене поміж живими стовпцями малих дівчаток. І так, коли це коло рушить, то веться такими викрутасами, що ті люди, що приглядаються, ніяк не можуть зрозуміти ходу того живого ланцюха Кривого Танку. Коли дивитися на цей танок, то він подобає на круту гірську річку, що веться ріжними викрутасами між камінними скелями. А дівчата виспівують:

„Та кривого танцю, танцю,
Та не виведемо кінця, кінця;
Та вербова дощечка, дощечка,
По Дунаю плавала, плавала,
По ній трава полягла, полягла.
Та вода по камені,
Та вода по білому
Стиха йде, стиха йде".

(Кінець буде).

Йде Великдень!

Йде Великдень! Гей, дівчата,
Будем писанки писати!
Писаночки — крашаночки,
Напишем дві коробочки!

Каже Галя до Петруся:
„Я до воску заберуся,
Стоплю його в черепочку, —
Вигорни з печі жарочку!"
„Хай Настуня йде до мами
За малими мисочками
И приготовить, всяку краску;
Буде писанка на паску!"
Як згадали, так вчинили:
Трохи воску розтопили
І краски в мисках пригріли
И до роботи всі засіли.

Галя яєчка втирає,
Настя воском потирає,
А Петруньо не дармує —
Гарні взори вже рисує.

Вже три писанки готові,
Гарні, гладкі, мов шовкові. —
І четверта зараз буде,
Оплатяться дітям труди!
Прийдуть гості у вівторок,
Буде крашаночок сорок.
Є що людям показати —
И добрим друзям дарувати!

Ю. Ш.

НАСТУП ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.—Занявши Одесу, червона армія розвиває немовби кліщі, котрих одно рамя виходить з Одеси, а друге з Ясів, а котрими вона пробує захопити коло 100,000 німецьких, мадярських і румунських військ.

Нерозгадана загадка одної гаївки

Гаївка (чи там: гагілка, або гаїлка) про Зельмана вважається багатьома дослідниками української народньої поезії одною найбільше популярних, а може й з найкращих весняних пісень. Та не дивлячися на те, вона постепенно виходила в забуття, себто з неї пропускали щораз більше строфок так, що ще й до війни етнографи боялися, що вона може зовсім пропасти; поки вони розгадають її походження й значіння.

Тимчасом загадка цеї гаївки справді не легка. Думка, подана в останньому числі д-ром Павлом Дубасом, що ця гаївка бере своє жерело з відомої історичної події, з історичної особи, не одинока теорія про цю гаївку. Є ще інші думки, і вони мають на свій доказ зовсім поважні аргументи.

Група вчених з О. Партицьким на чолі, доказувала ще в шісдесятих роках минулого віку, що Зельман індійський бог Сома, що мав бути найстаршим богом індійців, а разом опікуном молодих дівчат.

У новіщі часи за цю думку заявився український етнограф о. Кс. Сосенко, котрий добачував у Зельмані решти культу бога-Сонця чи бога-Весни. На його погляд, наприклад, зворот гоївки „Панагабу" це не перекручене „помагабіг", а індуське „банавгабуг", а „панагабуг Зельман" це індуська фраза „банавгабуг зарамая".

Коли д-р Кайндль відкрив згаданий д-ром Дубасом документ, а Дм. Венцковський його оголосив, погляди О. Партицького й о. Кс. Сосенка на якийсь час вважалися збитими. Всі немовби приняли погляди, що виводили гаївку з історичної особи дрогобицького кушніря, чи орендаря.

По якомусь часі одначе стали знову інші вчені на оборону давнього погляду. У „Нашій Культурі" в 1935 році, наприклад, виступив Володимир Решетуха зо статею, в котрій підняв проти цих поглядів поважні сумніви. Коли героєм гаївки є справді жид з Дрогобича, то чому нарід ні словом не осуджує Зельмана за свої кривди? Коли він справді держав в аренді церкви, чому в гаївці нема згадки ні про церкву, ні про ключі, хоча преціпь пісня народна на подібні випадки звичайно реагувала? Адже говориться наприклад у весільній пісні:

„Нема ксьондза вдома, поїхав до Львова,
Ключі викупляти, церкву відчиняти"...

Каже В. Решетуха:

„Чиж мітилаб наша гаїлка прихований страх і підхлібство супроти ненависного орендаря, як це деякі твердять? Ні! Це булоб незгідне з психологією народньої творчости. Пісня — це безпосередній і найщиріший вияв людських почувань; коли пісня плаче — плаче душа, коли ж пісня сміється — то тоді сміється й душа.

„Не боявся народ співати про Довбуша, хоч за це його карали, не лякався сказати правди Хмельницькому:

„Бодай тебе, Хмелю,
Перша куляне минула"...;

не щадив проклонів на адресу царя Миколи II. за те, що:

„Забрав хлопців Карпати здобувати,
А дівчата мусять вік свій дівувати"...

то чому мав би відразу ховати правду супроти жида-орендаря?

„Чи той дух бунтівничий — вільний, що творив пісні про гайдамаків, про Довбуша, міг рівночасно бути таким рабським, співаючи про Зельмана?

„Коли так, бодай поверховно, проаналізуємо зміст нашої гаїлки, то вирине багато сумнівів, — і то поважних. У найчастішим тексті гаїлки згадується крім грунту жидівського, грунт: руський, попівський, хлопський, а вкінці співають:

„А ми панну маємо,
На такий грунт даємо"...

„Потім уже дівчина переходить до Зельмана.

„На останнє питання гаївки відповідають, що беруть дівчину на хліб: вівсяний, ячмінний, житній, пшеничний...

„Панну віддають, звичайно, на хліб пшеничний. В Городенці співають, що Зельман приїхав по „гречну панну", а віддають її звичайно на грунт руський.

„В деяких околицях на Поділлі виводять гаїлку так, що дівчині завязують очі й називають її „панною Зельман". Для нас цікаве, що в гаїлці бере участь старша жінка, представляючи матір „панни Зельман". Видно, що гаїлка належала давніше також до старших, а не тільки до молоді.

„В Опатові (Кельце) гаїлка носить назву „Пан Зельман" а на Холмщині збираються по Вечірні дівчата, беруться за руки й співають про Зельмана „доброго пана". І як можна погодити „доброго пана", „гречну панну", „пшеничний хліб" і „руський грунт" з дрогобицьким жидовином-потворою?! Коли „гречна панна" дістається в руки Зельмана, то дістається, властиво, на „пшеничний хліб" чи на „руський грунт". Отже виходилоб, що Зельман вигодуваний пшеничним хлібом, а походить „з руського грунту", а не... жидівського!"

До розгадки походження цеї гаївки вернувся ще самий о. Кс. Сосенко в „Нашій Культурі" в 1937 році. І він висказував сумніви в можливість пояснювання гаївки історичним Зельманом. Коли так було, (що Зельман замикав церкви і тільки за окупом їх відмикав) і коли не дивно, що нарід витав його появу на Великдень, як вибавлення з тяжкий пригоді, а коли він пребував в цілою своєю ріднею, щоб подивитися на святочні народні обряди й забави, витали його всі, як пожаданого гостя, то чомуж народ дає йому волю займатися віддаванням заміж українських дівчат? о. Сосенко вважає думку про жида Зельмана недоказаною. Передусім, нігде не сказано, що Зельман жид, а поминення цього о. Сосенко, якби так було, вважає неможливим. До того гаївка відома не тільки в Галичині, але по цілій Україні, навіть у чехів, ба навіть у словінців (хоча там співають не про Зельмана, а про Шумера).

Збивши в цей спосіб погляд про жида-Зельмана, о. Сосенко вказує на велику можливість походження гаївки від тунгузів, що нині мешкають в північно-східному Сибірі, а з котрими українці запізналися в часі походу Чінгісхана на Україну (в 13. столітті). Звісно, аргументація теорії о. Сосенка обставлена науковими виводами, які виходять поза межі газетної статті. До неї може віднестися всякий, хто справою ближче цікавиться.

Оцінка експерта.

Майор генерал Гейтгавз, котрий був командантом відділу тенків Монтгомера в Аламейн, у Північній Африці, мав неабиякий клопіт у реорганізації армії після того, як Франція скапітулювала. Бритійські урядовці майже потратили голови, а військові команданти не знали, з чого зорганізувати армію. У Північній Африці ще залишилася одна бригада і з неї вони хотіли створити дивізію. Тому приймали до війська кожного, хто голоситься. Отже були там „Вільні Французи", араби, гіндуси і всякий, хто хотів. Один більший, другий менший; дехто хромав, дехто мав заведений живіт попри другого, але „дивізію" склеїли. Генерал Гейтгавз рішився остаточно перевести інспекцію дивізії. Переглянувши ту збиранину, каже генерал до них: — „Перевівши інспекцію можу сказати, що ви хлопці творите дивізію. Правда, я не знаю, які вражіння зробите ви на ворога, але щодо мене, то можу сказати, що ви є справжнім пострахом".

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету зложили: Укрінсько-Американський Горожанський Клюб з Ватервліт, Н. Й., переслав $20 на видатки получені з веденням ударної кампанії, яку провадить Комітет у справі продажі воєнних бондів на суму пять мілїонів долярів; Д. Кусій з Джерзі Сити, Н. Дж., жертвував $1.

Сцена з **„Україна в огні"**, офіціяльного совєтського фільмового документу, котрий тепер висвітлюють у „Стенлі Тіетер" у Ню Йорку.

ЦЬОГОРІЧНА ПИСАНКА НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Минулими роками йшли збірки на писанку Рідній Школі та на інші патріотичні потреби. Цього року з нагоди Великодня збираємо на працю Українського Конгресового Комітету в Америці. Збірки належить пересилати на адресу:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721, Church St., Annex, New York 8, N. Y.

ВІДДАЮТЬ ЧЕСТЬ ПОКІЙНОМУ ДИПЛЬОМАТОВИ. — Військо й урядники беруть участь у похороні Мануела Фрейра, амбасадора південно-американської рипублики Перувії, що помер недавно в Вашингтоні. Тіло відвезено наперед на богослужения до католицької катедри, а потім на дворець для висилки до рідного краю.

ОСНОВНА АНҐЛІЙЩИНА

Останними часами американські й анґлійські ґазети принесли кілька разів вістки про користи, які може дати людству вживання „основної анґлійської мови" — „бейзик Інґліш". Її захвалювали для населення окупованих аліянтами країв, якому трудно зговоритись з американськими і британійськими вояками, а також для поширення знання анґлійської мови по усьому світі. Це, на думку ріжних писателів, наблизить народи до себе і доведе до кращого порозуміння між ними.

Ще кільканацять літ тому два анґлійські професори мовознавства помітили, що для щоденного вжитку треба знати усього 850 анґлійських слів. Ними вона зможе сказати все, що необхідне для порозуміння з іншими людьми у звязку з родинним, домашнім, товариським, а навіть у великій мірі громадським життям. Анґлійський премієр, Винстон Чорчил, підчас свого останнього побуту в Америці згадав „основну анґлійщину" в промові в Гарвардському университеті і передбачував для неї велику будучність.

Основна анґлійщина, це не є якась нова чи штучна мова, як „воляпік" або „есперанто". Це є звичайна анґлійська мова, а властиво основна частина цієї мови, обмежена до 850 слів. Хто шукає за якимось трудним словом в анґлійському словарі, той звичайно найде, що це слово пояснено там нескладними анґлійськими словами, що описують значіння менше зрозумілого вислову. Ці нескладні слова складають „основну анґлійщину".

С. К. Оґден і професор Айвор А. Ричардс з Гарвардського університету зложили словник „основної анґлійщини". В ньому усього 850 слів. З того 600 слів це іменники, такі як чоловік, жінка, кінь, дорога, хата і т. п. Сто пядесять слів окреслюють ті іменники та подають їх прикмети: великий, довгий, білий, повільний і т. д. Вісімнацять слів — дієслів — кажуть, що ті іменники роблять — ідуть, стоять, дістають, перешкоджують, чи помагають. Решта, це слова, що вказують на відношення між повищими словами: до, від, вгору, вниз, і, або, тут, там, де. Весь словар і дуже нескладна граматика поміщуються на одній ґазетній сторінці, так, що вивчити їх цілком не трудно.

Користей з „основної анґлійщини" багато. Вона цілком вистачає для щоденного порозуміння населення, яке говорить іншою мовою, з пришельцями, що говорять по анґлійськи. З самоучком „основної анґлійщини" на своїй мові грамотний не - анґлієць зможе в дуже короткому часі навчитись, як розмовляти з анґлійцем чи американцем. Очевидно ці останні мусять також мати деяке поняття про основну анґлійщину і не вживати складних слів.

Тому, що „основна анґлійщина" не є штучною мовою, вона надається дуже добре для початкового навчання анґлійської мови. Хто опанує основну анґлійщину, тому вже дуже легко опанувати цю мову вповні. Йому прийдеться тільки довчитись більше слів і пізнати точніше граматичні правила мови.

„Основну анґлійщину" приймають щораз частіше як перший крок у навчанні анґлійської мови. Канадійські французи у провінції Квебек вживають її у початкових курсах анґлійської мови у своїх школах. Деякі американські курси для імігрантів найшли „основну анґлійщину" дуже помічною при навчанні мови. А й багато окремих осіб, що самі відчували недостачі своєї анґлійщини, найшли в „основній анґлійщині" цінний дороговказ, як правильно вживати тих слів, що вони їх вже знали, та як помагати собі цими словами майже у всіх обставинах щоденного життя.

Загальна Рада — ФЛІС

ПОЛЬСЬКІ РОБІТНИКИ В НІМЕЧЧИНІ.

(ОНА). — Прибувший до Швеції польський воєнний біженець оповідає, що в Німеччині тепер находиться біля два міліони польських робітників обидвох полів. Між ними є також велике число українців з Галичини, які працюють разом з поляками, але живуть окремо. Біженець каже, що німці немилосердно переслідують чужих робітників, а поляків трактують, як нижчу расу людської породи. Польські робітники в Німеччині обовязані працювати за меншу платню і продукувати більше від інших. І то не лиш в промислових заводах, але й на фармах. Німецькі землевласники заставляють поляків працювати на ріллі від досвідку до ночі, але як приходить виплата, то поляки дістають менше грошей, як французи, бельґійці і данці.

ФРАНЦУЗИ ВИБИВАЮТЬ НАЦІСТІВ.

(ОНА). — З Франції доносять, що німецька влада живе в постійному страху. Кажуть, що нема одного дня, щоб французи десь не забили німецького жандарма, поліцая або урядовця. Німецька військова команда збільшила місцеві ґарнізони війська і приказала німецьким урядовцям по малих містах носити пальну зброю. Кожний німецький урядовець у Франції тепер носить револьвер, а французьких квізлінґів стереже націстівська поліція.

Контрольована німцями французька радіовисильня в Парижі передала недавно апель до французького народу, в якім радіопромовець благав, щоби французи не важилися помагати аліянтським парашутистам і авіяторам, які блукають по Франції, бо як кого німці прилапають, то буде караний за зраду держави. Повернувші з Франції швайцарські громадяни говорять, що французи радо витають і помагають жидівським втікачам, аліянтським воякам, яким вдасться втекти з німецького полону і тим аліянтським авіяторам, що їх німці зістрілять на французькій території.

Французьке населення зовсім не дивиться на погрози і перестороги окупантів, що допомога і переховок аліянтських вояків уважається державною зрадою і замість репортувати появу чужинця до німецької поліції, французи рятують аліянтських вояків і перетримують їх дома цілими тижнями.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 955. Знак до нападу.

Тарзан приглядався, як моторизований відділ ворога спинався по гірській дорозі.

Він розгорнув своїх партизанів між скалами.

Потім у добре обдуманий мент він дав сигнал до першої фази нападу.

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ ВІД 6-го ДО 10-го БЕРЕЗНЯ 1944. РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

У 50-літню річницю заложення Українського Народного Союзу зібрався головний уряд на річне засідання, в понеділок 6. березня, в годині 10. рано, для зложення звітів про працю за 1943 рік, та намічення плянів праці на рік біжучий. Наради тривали пять днів, а проводили ними по черзі головний предсідник М. Мурашко, заступник й заступниця головного предсідника, Г. Герман і Марія Малевич. У нарадах брали участь такі головні урядники: М. Мурашко, Г. Герман, Марія Малевич, Д. Галичин, Р. Слободян, Д. Капітула, д-р В. Галан, д-р А. Т. Кібзей, Р. Смук, С. Куропась, П. Дуда, С. Слободян, Т. Шпікула, В. Дідик, Геновефа Зепко, М. Давискиба, Д. Шмагала, Юлія Баволяк. Не були присутні на зборах радні І. Романишин і А. Шумейко, які служать при збройних силах нашої держави, та радний Е. Ляхович, який не міг дістати звільнення від праці при воєнній продукції.

Головний предсідник відкрив наради словами:

Шановні Головні Урядниці, й Урядники!

Витаю Вас у 50-літні роковини Українського Народного Союзу. Роковини, якими всі радіємо і в яких наші думки будуть зосереджені біля того пропамятного дня, коли американські українці „Союз" заложили, і коли Бога просили, щоби поблагословив їхні добрі заміри і додав їм сили та витривалости до праці. А була це тоді важка праця. Така, що вимагала від кожного дійсної посвяти, труду і жертв, що заставляла всіх ревно дбати про те, щоб „Союз" існував і розвивався.

В 50-літні роковини глядить Український Народний Союз з гордістю на вислід такої праці. Скріплений великим досвідом, загартований ріжними ударами, вступає він цього року в друге пів століття своєї діяльности. В тій його діяльности ми всі матимемо велику честь і обовязок дальше поширювати цю Союзову ідею, яка обєднувала нас усіх упродовж минулого пів століття і помагала нам здійснювати те, щоб ми, як казав Шевченко, й матеріяльним добром були так багаті, як моральним сердечним привабом.

Спосіб, як нам усім це осягнути, ми вже намітили в нашій відозві до відділових урядників і членів. Поможім їм це все в ювилейному році виконати.

Отсим відкриваю засідання і прошу пошанувати память основателів У. Н. Союзу, померших його членів і тих членів, котрі служать у збройних силах, повстанням з місць. Головні урядники повставали на хвилину з місць, а опісля головний секретар відчитав програму нарад, що складалась з таких точок: Звіти головного предсідника М. Мурашка, заступника головного предсідника Г. Германа, заступниці головного предсідника Марії Малевич, головного секретаря Д. Галичина, головного касієра Р. Слободяна, головної контрольної комісії в складі Д. Капітули, д-ра В. Галана, д-ра А. Т. Кібзея, Р. Смука й С. Куропася, та звіти головних радних П. Дуди, С. Слободяна, І. Романишина, Т. Шпікули, В. Дідика, Геновефи Зепко, М. Давискиби, Е. Ляховича, А. Шумейка, Д. Шмагали й Юлії Баволяк; дискусії над звітами; внесення і ухвали.

Прочитану головним секретарем програму нарад принято одноголосно на внесення радного М. Давискиби, поперте радним Т. Шпікулою.

Тоді приступлено до зложення звітів. За винятком звітів І. Романишина, А. Шумейка й Е. Ляховича, які були прислані на збори й відчитані головним секретарем всі інші головні урядники здавали свої звіти усно.

Першим з черги був звіт головного предсідника.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА, М. МУРАШКА,

за час від 1. січня до 31. грудня 1943 року.

Активність Українського Народного Союзу, його відділів і членів, на домашньому фронті для воєнних зусиль Америки; інвестування Союзового майна; продаж власних реальностей; вимагання, щоб морґеджові довжники сплачували умовлені рати й проценти від позичок, а також міські податки; уділювання нових морґеджів; оцінка власних реальностей; спис членів У. Н. Союзу, котрі служать у збройних силах; посилення організаційної праці у 50-літному ювилейному році У. Н. Союзу; видання ювилейної книжки — це були ті справи, які ми обговорювали на минулім річнім засіданню, і які екзекутивний комітет виконав згідно зо статутом і Вашими рішеннями й директивами так:

Інвестував в американських державних воєнних бондах $500,000, в канадійських бондах пятої воєнної позички $25,000, а в бондах Поблик Ютілити $148,241.25. Передав також жертви від У. Н. Союзу $1,000 на Американський Червоний Хрест і $500.00 на Краєвий Воєнний Фонд.

Уділив при продажі власних реальностей У. Н. Союзу 3 морґеджі на суму $74,300.00 і один новий морґедж в сумі $4,000 на Дім Союзових відділів у Шікаґо.

Продав у минулім році 5 реальностей У. Н. Союзу, за які одержано $98,969.00, а на яких було інвестовано майна $113,792.28. Нової оцінки реальностей У. Н. Союзу екзекутивний комітет не робив, бо при продажі переконався, що властива вартість осталих реальностей для продажі є приблизно така, яка є на книжках У. Н. Союзу з кінцем грудня 1943 року.

Перебрав на власність У. Н. Союзу 2 реальности, на яких орґанізація має інвестицій $6,140.00. Як у попередних роках так і в минулому році екзекутивний комітет робив старання про знижку податків на реальностях і обнизив їх на $5,731.44. Одержав повну сплату $60,092.86 з тих бондів, котрі в минулому році були відкликані Поблик Ютилити компаніями, або яких речинець сплати вийшов у 1943 році. Від усіх бондових інвестицій У. Н. Союз одержав усі проценти, що йому належались за минулий рік.

Загальне майно У. Н. Союзу, включно з фондами Сиротинця й Ядловського, виносило з кінцем 1943 року $7,322,189.37. Отже виносило $473,758.28 більше, як у 1942 році. Розміщене воно так: готівка 10.07% Американські Державні, Стейтові, Повітові, Міські, Поблик Ютилити й Канадійські Домініяльні бонди 56.22%; морґеджі 14.94%; реальности 11.54%; членські позички 7.10%; друкарня, книгарня й інше 0.13%. Як порівнати це розміщення Союзового майна з 1942 роком, то побачимо, що в 1943 році екзекутивний комітет збільшив бондові інвестиції на 5%; готівку на 2.15%; а зменшив морґеджові інвестиції 2.9%; членські позички 1.05% і реальности на 3.14%.

Загальне число членів, повнолітних і дітей, збільшено в 1943 році на 1,558. Отже на 610 більше як у 1942 році. Цей прибуток нових членів треба завдячити активности тих урядників, членів і орґанізаторів, котрі не забувають своїх орґанізаційних обовязків, а завжди їх ревно виконують. Цей півтора-тисячний вріст нових членів у минулому році й активність тих урядників, членів і орґанізаторів, що їх до Союзу приєднали, повинні заохотити всіх до праці. Головно в тому році, який є ювилейним роком У. Н. Союзу.

Повинні заохотити в цьому році всіх до такої праці, яка буде найкращою памяткою для У. Н. Союзу і для кожного урядника, члена й орґанізатора. Кожний відділ вже одержав призначену квоту і знає скільки має в ювилейному році приєднати нових членів. Призначена квота така, що кожний відділ може її виконати. Памятаймо, що приєднанням якнайбільшого числа нових членів у ювилейному році ми гідно пошануємо У. Н. Союз і виявимо нашу орґанізаційну єдність, посвяту і витривалість. Збудуємо його більшим і сильнішим. Причинимось до того, що він зможе успішніше помагати розбудові нашого орґанізаційного й громадського життя в Америці, а многострадальному українському народові у боротьбі за волю.

На домашньому фронті для воєнних зусиль У. Н. Союз, його відділи й члени, також збільшили активність працею, купуванням лиш конче потрібних річей і вкладанням грошей у воєнні бонди. Виказують це звідомлення, що їх присилають до головної канцелярії відділові урядники про те, як вони й члени працюють для виграння війни, і як жертвують на всі американські воєнні цілі, що помагають краєві виграти війну. Стараймося й дальше помагати їм нашою непереривною працею і ще більшими жертвами, щоб якнайшвидше здобути повну перемогу над ворогами нацистами й японцями і помогти нашим синам, мужам, братам і членам У. Н. Союзу вояками якнайскорше вернутись домів зі славою побіди.

Виконуючи постанову Головного Уряду, щоб зібрати спис тих членів, котрі служать у збройних силах, я вислав у минулому році до всіх відділів відповідні листи для зібрання такого спису. З одержаних літ від 319 відділів, присланих до головної канцелярії до кінця лютого 1944 року, обчислення виказує, що у збройних силах Америки служить 3,662 членів У. Н. Союзу, а в збройних силах Канади 35 членів. Отже у збройних силах Америки й Канади служить 3,697 усіх членів У. Н. Союзу. З них є 1,082 корпоралс і сарджентс, 189 лютенантс, кептанс і мейджорс, 61 є відзначенних за геройства, а 19 віддали вже своє життя за Америку і свободу для нас усіх.

Зібрання матеріялів і зредаґовання ювилейної книжки У. Н. Союзу, знагоди його 50-літного ювилею, екзекутивний комітет доручив редакторові д-р Л. Мишузі. Книжка вже набрана і готова до друку. Про інші видання англійською мовою, які ухвалено видати в ювилейному році, предложить вам звіт вибраний до цього комітет.

Згідно з ухвалою Головного Уряду управляв я в минулому році видавництвом „Свобода", якого прихід від 1. січня до 31. грудня 1943 року був такий:

Готівка з 1942 року	$ 4,878.95
Передплата від членів У. Н. Союзу	50,340.00
Передплата від читачів	3,304.27
Кольпортаж	233.36
З продажі книжок, карток і календарів	2,769.14
Оголошення	4,922.45
Друкарські роботи	6,177.19
Ювилейний дар „Свободі"	363.50
Зворот від У. Н. Союзу за електрику і ґаз	288.00
Ріжні звороти, премії і дивіденди	152.39
Зі змін адрес	37.05
За старий папір	22.28
Рекорди	13.13
Разом	$73,501.71
Продажний опуст	54.66
Чистий прихід	$73,447.05

РОЗХІД:

Платня робітників і редакторів	$32,611.21
Платня кореспондентів	1,737.00
Поштові видатки	4,742.09
Папір та інші матеріяли	9,433.18
Рент У. Н. Союзові	7,500.00
Телефон	342.99
Електрика й ґаз	1,340.75
Книжки	556.39
Канцелярійні видатки за прирядИ, журнали, часописи й жертви	457.13
Друкарські приряди і нові части до машин	859.45
Асекурація	434.89
Федеральне й стейтове обезпечення робітників	1,877.94
Купно нових машин	1,609.75
Ріжні дрібні видатки: повісти, накривала на машини та інше	333.35
Комісове від оголошень	157.45
Кошти подорожі (В. Л.)	13.00
Поштова скринка	16.00
Разом	$64,022.57
Купний опуст	58.20
Вложений федеральний і стейтовий податок робітників, що є вчислений у загальній сумі платні робітників і редакторів	1,289.76
Чистий розхід	$62,674.61

ПОВТОРЕННЯ:

Прихід	$73,447.05	Готівка в банку	$10,764.23
Розхід	62,674.61	Готівка на руках	8.21
Разом	$10,772.44	Разом	$10,772.44

Справа У. Н. Союзу й „Свободи" з Видавничою Компанією Гарпер енд Бродерс і авторами книжки „Саботаж" Алберт Кан і Майкел Сейерс:

Про цю справу я вже згадував на минулім річнім засіданню. Правну підставу проти видання й продажі видавцями й авторами книжки, як також і жадання від них відклику на підставі, що 5-тий розділ книжки „Саботаж", а також натяки в ній проти У. Н. Союзу й „Свободи", є неправдиві, вияснив нам на тімже самім засіданню Союзовий адвокат Джан Друвин, якому екзекутивний комітет передав цю справу.

Від 30. жовтня 1942 року до 20. травня 1943 року було в цій справі між адвокатами У. Н. Союзу, адвокатом Видавничої Компанії Гарпер енд Бродерс і адвокатом авторів Алберт Кан і Майкел Сейерс, багато нарад і доходжень. Забрали вони так багато часу тому, що автори, не могучи доказати неправди, яку написали, через довгий час проволікали підписання ними відклику.

Вкінці, коли У. Н. Союз загрозив видавцям і авторам, що як вони не сповнять його домагання, то У. Н. Союз шукатиме відшкодування й кари правними способами, які закон забезпечує, Видавнича Компанія Гарпер енд Бродерс і автори Алберт Кан і Майкел Сейерс підписали відклик, в якому заявили, що по „дбайливій провірці фактів" у них нема оправдання на те, чому У. Н. Союз, „Свобода" та д-р Л. Мишуга малиб бути згадувані в 5-тім розділі згаданої книжки.

Жадання У. Н. Союзу і відклик видавців і авторів проголошено в „Свободі" англійською мовою 4-го червня 1943 р. Цей відклик розіслано також американським і українським часописам, багатьом різним урядовим особам, письменникам, газетним колюмністам, радіовим коментейторам, публичним і шкільним бібліотекам, щоб вони, і ті, що читатимуть цей відклик, могли пізнати написану в 5-тім розділі згаданої книжки неправду.

Жалую, що, з причин від мене незалежних, не можу в цьому звіті подати імен тих українських клеветників, котрі проти У. Н. Союзу, „Свободи", урядників і редакторів, видумували й видумують з особистої ненависти та наказу тих, кому ці клеветники служать, різні брехні. Зроблю це в відповідний час, щоб члени У. Н. Союзу і читачі „Свободи" знали, хто є ці клеветники.

Закінчуючи свій звіт, дякую всім за щиру співпрацю і прошу в цьому ювилейному і передконвенційному році старатися приєднати якнайбільше нових членів і таким чином пошанувати 50-літний ювилей Українського Народного Союзу.

ЗВІТ ЗАСТУПНИКА ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА Г. ГЕРМАНА.

ВПоважаний Пане Предсіднику і Головні Урядники!

Мій звіт буде короткий, бо обставини, що існували в моїй околиці в попередньому році, багато не змінилися. Застій в орґанізаційному життю продовжується до цеї степени, що неможливо стягнути відділових урядників на окружні збори. Молодь пішла до війська або виїхала туди, де є праця. Майже кожна українська родина має когось в збройних силах нашої держави. На щастя, відділи в моїй окрузі мають совісних урядників, що вдержують свої відділи при життю, а принагідно приєднують дітей до орґанізації.

Дня 21-го березня я відвідав відділи чч. 29 і 319 в Нантикок, Па. в часі їхніх місячних зборів, де по короткім рефераті в справах нашої орґанізації я відповідав на поставлені запити. Тому, що відділи в моїй околиці сходяться на збори рідко, я старався відвідати відділових урядників.

В квітні 1943 р. я полагодив справу з представником від бюра Совшел Секюриті для відділів 157, 169, 278, і 282.

Дня 10-го квітня я скликав окружні збори в Вилкс-Бері. Приявні урядники заявились за відновленням праці Окружного Комітету по новім році, коли прийде пора на святкування Золотого Ювилею У. Н. Союзу.

Дня 11-го липня я брав участь в річнім празнику відділу ч. 223 в Вилкс-Бері, де й виголосив відповідний реферат.

Я був приявний на всіх засіданнях головного екзекутивного комітету.

На останнім річнім засіданню мені поставлено запит, чому я не подав в моїм звіті, як ставитися до спортової справи в майбутньому. Уважаю, що правильною була постанова річного засідання, уділювати поміч там, де молодь має змогу створити спортовий кружок. Всі запомогові орґанізації обкроїли спортову акцію до крайної міри з цеї причини, що хлопців беруть до війська в 18-му році життя. Це зміниться, коли війна скінчиться, і коли молодь верне домів, та застане безробіття, і коли кожний буде обезпечений в державній асекурації. Тоді, на мою думку, треба буде розвинути спорт на більші розміри як колись, щоб задержати молодь в У. Н. Союзі. На кінець згадаю, що спортова дружина в Філядельфії являється одинокою, що продовжує свою активність, і за це належиться їй признання і похвала.

ЗВІТ ЗАСТУПНИЦІ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА МАРІЇ МАЛЕВИЧ.

Шановні Головні Урядники У. Н. Союзу!

У тім році, так як і в минулім, кожний Союзовий урядник допомагав, як міг, у всяких воєнних змаганнях нашої держави, і рівночасно старався про розвій У. Н. Союзу.

Хотяй під цю пору майже кожний горожанин нашого краю напружує свої сили, щоб якнайскорше виграти війну, то від урядника або передовика якоїсь орґанізації вимагається дещо більше праці, як від рядового члена. І це так повинно бути, бо урядник повинен бути активнішим та давати приклад іншим у такій праці.

Тому й цьогорічний мій звіт починається від моєї праці для воєнних змагань.

На 28. серпня пітсбурська околиця святкувала іменування або хрещення бомбовика, на котрий пітсбурські українці закупили бондів за суму $360,000. У цій сумі є і $25,000 від У. Н. Союзу. Я брала активну участь при продажі бондів і стемпсів в українській будці та у всій загальній кампанії.

На згаданім святі я репрезентувала У. Н. Союз відповідною промовою. Також була я головою українського комітету при збірці на допомогу Червоному Хрестови.

У справі четвертої воєнної позички промовляла я на кількох відділових мітинґах, і де тільки я мала нагоду, то заохочувала наших людей до купна цих бондів.

На 7. лютого 1943 р., з припоручення гол. предсідника, їздила я на ювилей 134 відділу У. Н. Союзу та виголосила там ювилейний реферат.

21. листопаду була я запрошена 4. відділами з Карнеґі, Па. на 40-літний ювилей їх громади. В імени У. Н. Союзу я виголосила промову та заохочувала молодіж ставати в ряди Союзу.

28. листопаду скликала я загальні орґанізаційні збори пітсбурської округи. На цих зборах було репрезентованих 26 відділів, а також був приявний гол. секретар Д. Галичин. Секретар Галичин в своїй промові дав багато корисних пояснень, з чого відділові урядники були дуже вдоволені. Того самого вечора їздили ми також і до Карнеґі, Па, щоб взяти участь в листопадовім святі, а при цій нагоді п. Галичин виголосив святочний реферат, та зробив добру рекляму Союзови.

Наша округа приготовляється до 50-літнього ювилею У. Н. Союзу, і я відбула вже кілька нарад з ювилейним комітетом.

Пітсбурщина пописалась в 1943 р. досить добре, бо як сказав секр. Галичин в своїй промові, на орґанізаційних зборах 28. листопаду, то ця округа здобула 764 нових членів. Заслуга в тім нашого орґанізатора п. Білецького, а також деяких секретарів, котрих навіть ставиться за примір другим в редакційних статтях „Свободи".

Якихнебудь непорозумінь в цьому році не було в нашій окрузі й за це я вдячна всім членам і відділовим урядникам, що працюють в повній згоді.

В 1943 р. відбули ми 3 екзекутивні засідання, а саме, 30. липня, 23. жовтня і 28. грудня. Звіти з цих нарад були поміщені в „Свободі" у відповіднім часі.

На тім кінчу мій звіт.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ Д. ГАЛИЧИНА ЗА 1943 РІК.

На річному засіданні головного уряду У. Н. Союзу з березня 1943 року ухвалено, щоб з рамени головної канцелярії У. Н. Союзу пороблено відповідні кроки щодо підготовки цеї праці, яка повинна бути виконана в ювилейному році У. Н. Союзу, що припадає на цей 1944 рік. Бо саме цього року минає 50 років від того часу, як на американській землі зродилась серед української іміґрації велика ідея. Як кожну нову добу творять ці ідеї, які в дану добу родяться, так і нову добу в історії української іміґрації започаткувала власне ця ідея, яка зродилась на американській землі 22. лютого 1894 року, — ідея оснування Українського Народного Союзу. Бо з оснуванням Союзу американські українці започаткували справді нову добу в свойому існуванні — добу, яка була позначена великою працею над освідомленням нашої іміґрації під культурним, національним і економічним оглядом — добу, якої гаслом було зорґанізування американських українців в одну сильну, велику родину, свідому своїх завдань супроти нашого громадського життя в Америці, а також супроти того українського народу, з якого ця іміґрація вийшла.

Несвідомість, байдужність, душевна темрява, неграмотність царювали тоді серед української іміґрації. Американські українці були тоді розпорошені, незорґанізовані. Вони були навіть без імени. Їх називано різними назвами, а тільки не українцями. Вони не мали ніякої своєї орґанізації, що моглаб була станути в обороні їх життєвих прав. З цеї неорґанізованости користали тільки вороги, оті самі, що колись в старім краю баламутили наших людей москвофільством та польонофільством. Вони й тут старались ширити ту саму баламуту та втягати українських іміґрантів до своїх товариств.

Ось у такім то часі знаходяться одиниці зо завзяттям, рішучістю, витривалістю та розумінням цього незавидного

тодішного положення української іміґрації, які беруть на себе обовязок вивести цю іміґрацію з цеї душевної темряви та вказати їй шлях до поступу, до кращого завтра. Вони здавали собі добре справу з того, що змагання до поступу, до піднесення культурного, соціяльного й національного уровення українського іміґранта може іти тільки шляхом орґанізованости, шляхом створення власної орґанізації. І таку орґанізацію вони творять, орґанізацію, яка проіснувала вже 50 років, а якої Золотий Ювилей ми цього року обходимо.

Згадую про ці початки закладання У. Н. Союзу, бо знаючи як слід, серед яких обставин творився цей Союз, ми тоді доперва зможемо належно оцінити цю велику подію, якою являється для нас Золотий Ювилей нашої орґанізації.

Оцінити належно цю подію, це значить виконати в цьому ювилейному році таку працю, яка своїм змістом виявлялаб наше розуміння ваги тих великих заслуг, якими встелений 50-літній шлях У. Н. Союзу. А яка ця праця повинна бути, то про те я зазначив у цій відозві з рамени головного уряду У. Н. Союзу, що була проголошена в офіційнім орґані У. Н. Союзу, дня 31. грудня 1943 року. Про ту працю я згадував також у цих відозвах та листах, які я висилав до відділів у жовтні та листопаді минулого року. Згадував я, що не вистарчить, коли ми вшануємо Золотий Ювилей нашої орґанізації навіть найбільше величавими святами, найкращими промовами, та добірними програмами. Бо до справжнього звеличання 50-літнього Союзового ювилею потрібно щось більше, як самих свят. Потрібно реальної праці, реальних здобутків, потрібно такої праці, якої вислідом булоб зміцнення У. Н. Союзу тисячами нових членів. Бо Союз працював для нас, для нашого добра вже 50 років, а тому за ним є і моральне право сподіватись від нас щирої праці для нього бодай впродовж одного року, в році його Золотого Ювилею. Тому беручись до праці в цьому ювилейному році памятаймо за цей факт, що Союз працював, старався і дбав за нас уже 50 років, бо памятаючи про те, для нас буде самозрозумілою ця мінімальна вимога, яку Союз ставить до нас тепер — вимоґа попрацювати для нього бодай цей один рік з подвоєною енерґією, здійсним завзяттям та посвятою.

Ювилейна кампанія за приєднування нових членів почалась у листопаді. Перших два місяці кампанії виказали вправді живішу працю, як її виказували Союзовці в котрихнебудь інших місяцях минулого року, та одначе не є ще вона такою, якої сподіється від нас Союз у свойому ювилейному році. Бо щоб сповнити ці сподівання Союзу, то потрібним є, щоб Союзовий загал виказав у цьому ювилейному році значно більші зусилля в приєднуванні нових членів.

Та все таки вже тепер є один відрадний факт, який виказує ювилейна кампанія в своїх перших початках. Це відрадне явище — це поширення Союзової праці на більше число відділів, та на більше число урядників і членів. Бо впродовж останніх двох чи трьох років нові ряди членів були вислідом праці головно кількох постійних орґанізаторів та кількох активних відділових урядників. Від коли зачалась ювилейна кампанія, то в тому напрямі наступила зміна й то зміна на краще. До головної канцелярії присилають членські аплікації нових членів такі відділи й такі урядники, які роками не виказували ніякої орґанізаційної праці. Показується, отже, що вже є відповідне число відділів, які зрозуміли вагу Золотого Ювилею Союзу і взялись до ювилейної праці, щоб у цьому році обдарити Союз відповідним ювилейним даром, а саме, аплікаціями нових членів. Тепер тільки потрібно, щоб усі відділи, щоб усі урядники й члени зрозуміли свій обовязок супроти Союзу в такий спосіб, як це зрозуміли досі поодинокі відділи, а тоді успіх ювилейної кампанії буде вповні запевнений. Бо хоч цей ювилейний рік припав на час великої світової війни, бо хоч наша праця, всі наші зусилля і старання є тепер звернені головно до цих величезних воєнних зусиль нашої країни, яких потрібно до осягнення остаточної перемоги, то все таки серед наших щоденних обовязків повинно знайтись місце й час і на ту працю, яку ми маємо виконати супроти нашої орґанізації. Правда, ця додаткова праця буде вимагати від нас може й деяких недоспаних ночей, може вона й обмежить ще більше наш час для спочинку, якого вже й тепер ми не маємо багато, то одначе за великою і занадто важною є для нас подія 50-ліття нашого Союзу, щоб ми для нього не посвятили навіть і цього обмеженого часу, який остається для нашої розпорядимости. За 50-літню працю Союзу посвятім для нього один рік нашої праці охотно, щиро й беззастережно, бо лиш у такий спосіб ми зможемо бодай частинно відвдячитись йому за ці великі й корисні діла, яких він доконав за час свойого 50-літнього існування.

Якжеж представляється орґанізаційна праця за минулий 1943 рік? Ця праця, подана в числах, була така:

Рух повнолітних членів за 1943 рік:

З початком січня 1943 року було повнолітних членів		30,639
У 1943 році:	принято нових	1,711
	принято наново	502
	принято з переступними листами	270
	принято з інших кляс	69
	принято зо старого роду обезпечення	2
	Разом	33,193
У році 1943:	суспендовано	807
	відійшли з переступними листами	253
	відійшли до інших кляс	69
	відійшли до нового роду обезпечення	2
	відійшли зо зворотом у готівці	93
	відійшли на безплатне продовження	12
	відійшли на виплачене обезпечення	6
	померли	291
	Разом	1,533
Віднявши 1,533 від 33,193 дістанемо загальне число повнолітних членів з кінцем грудня 1943 року		31,660

Повнолітні члени були обезпечені в таких клясах:

У старому роді обезпечення	318
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками до 70 року життя	797
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками впродовж 20 років	6,251
В обезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	3,533
У новім обезпеченні на ціле життя для нових членів	7,674
У новім обезпеченні на ціле життя для старих членів	13,087
Разом	31,660

Рух членів Молодечого Департаменту за 1943 рік:

З початком січня 1943 року було всіх дітей членів		9,863
У році 1943:	принято нових	1,380
	принято наново	199
	принято з переступними листами	85
	принято з інших кляс	69
	Разом	11,596
У році 1943:	суспендовано	566
	відійшли з переступними листами	75
	відійшли до повнолітних членів	457
	відійшли до інших кляс	58
	відійшли на виплачене обезпечення	4
	відійшли на безплатне продовження	4
	відійшли зо зворотом у готівці	21
	померли	11
	Разом	1,196
Віднявши 1,196 від 11,596 дістанемо загальне число дітей членів з кінцем грудня 1943 року		10,400

Діти були обезпечені в таких клясах:

У клясі I. Молодечого Департаменту	4,958
У клясі II. Молодечого Департаменту	1,437
У клясі III. Молодечого Департаменту	2,152
У клясі 4P $ 250 Молодечого Департаменту	25
У клясі 4P $ 500 Молодечого Департаменту	778
У клясі 4P $1000 Молодечого Департаменту	159
У клясі 5E $ 250 Молодечого Департаменту	150
У клясі 5E $ 500 Молодечого Департаменту	608
У клясі 5E $1000 Молодечого Департаменту	133
Разом	10,400

Повищий членський рух виказує, що впродовж 1943 року принято разом нових дорослих членів і дітей 3,091. Між новими членами, в рубриці дорослих членів є вчислені також ці діти, які перейшли з Молодечого Департаменту до старших, а яких число виносило 457. Коли відняти це число від 3,091, то властиве число новозорґанізованих старших членів і дітей буде виносити 2,634. Та хоч ми впродовж року зорґанізували 2,634 члени, то одначе це не значить, що наш загальний прибуток у членах виносив 2,634. Бо коли брати під увагу, що з кінцем 1942 року було всіх старших членів і дітей 40,502, а з кінцем 1943 року число всіх обезпечених виносило 42,060, то загальний приріст у членах виносив 1,558. Тимсамим, різниця між числом новозорганізованих членів, а властивим прибутком у членах, є 1,076. Ця різниця походить з того, що впродовж року померло 302 дорослих членів і дітей, 114 відійшли зо зворотом у готівці, 26 на безплатне продовження та виплачене обезпечення, а решту, це є 634 втрачено через суспензу.

Рух членів за 1943 рік виказує деякі додатні сторони, коли його порівнувати з рухом членів з попередніх років. Для порівнання возьмім під увагу роки 1941, 1942 і 1943, значить, ці роки, в яких наша орґанізаційна праця велася вже серед цих обставин, що їх створила теперішна війна. Наприклад, порівнання щодо загального прибутку в членах представляється так: У році 1941 приріст у членах виносив 1,387, в 1942 році 948, в 1943 році 1,558. Знов порівнуючи число суспендованих членів у цих самих роках, знайдемо, що в 1941 році всіх суспендованих було 2,596, в 1942 році 1,935, а в 1943 році 1,373. Є іще одно порівнання, на яке треба звернути увагу. Як відомо, то діти, що переходять з Молодечого Департаменту до старших, дістають при переході відповідний кредит на заплату вкладок між старшими членами. У минулих роках річні звіти виказували, що звичайно 25 відсотків з цих членів, що переходили до старших, лишали орґанізацію, як тільки скінчився їх кредит. В останніх трьох роках цей відсоток зменшився, але все таки в 1941 році він виносив іще 15 відсотків, а вже в роках 1942 і 1943 тільки 5 відсотків.

Вище подані порівнання щодо загального прибутку в членах ,та щодо числа суспендованих членів, виказують значний поступ в орґанізаційній праці відділів нашої орґанізації. Зокрема, в 1943 році ця орґанізаційна праця видала таки гарні успіхи. Ці успіхи проявляються в двох напрямках. З одної сторони, ми придбали більше нових членів, як це було в попередніх двох роках, а з другої, ми знов зменшили значно суспензу членів. А це найважніше. Бо розвиток такої орґанізації, як Союз, залежить саме від того, щоб кожного місяця, кожного року ми могли виказувати якнайбільше число нових членів, а в тому самому часі якнайменше число членів суспендованих.

І це є дійсно відрадне явище, що не зважаючи на те, що головна наша увага, в теперішніх воєнних часах є звернена й присвячена праці вкористь воєнних зусиль, ми потрапили, зокрема щодо зменшення числа суспендованих членів, виказати якраз тепер далеко кращі успіхи ніж колинебудь передтим. За цей успіх належиться дійсне признання цим відділовим урядникам, які так запопадливо працювали над тим, щоб не допустити до суспензи своїх членів. Таксамо належиться окреме признання цим орґанізаторам і урядникам, які своєю працею доконали того, що ми могли виказати більший зріст у членстві, як це було в попередніх двох роках.

Треба тільки побажати, щоб цей зворот до кращого, який був видний впродовж 1943 року, зазначив себе ще виразніше саме впродовж цього ювилейного року У. Н. Союзу, так щоб з кінцем цього року ми могли, в порівнанні зо станом членства в 1943 року, виказати не тільки значно більше число нових членів, але також іще менше число суспендованих членів, як це було в 1943 році.

Рух відділів за 1943 рік.

У 1943 році зорґанізовано три нові відділи: ч. 391 і ч. 393 в Ню Йорку, Н. Й., і ч. 445 в Виннипеґу, Ман., Канада. Упродовж року розвязано відділи ч. 417 з Ню Йорку, Н. Й., і ч. 471 з Стейплетон, Н. Й., а членам цих відділів видано переступні листи. Знова 6 відділів злучились, а саме: від. 391 і 358 створили один відділ ч. 358 в Клівленді, О.; від. 397 і 455 створили один відділ ч. 455 в Ню Йорку, Н. Й.; від. 440 і 477 створили один відділ ч. 477 в Годсон, Н. Й. Маючи на увазі, що з початком 1943 року було всіх відділів 469, та беручи під увагу подані тут зміни щодо руху відділів упродовж року, з кінцем 1943 року було всіх відділів 467.

Орґанізаційні поїздки.

Зогляду на воєнний час, наші відділи не відбували в 1943 році орґанізаційних зборів чи інших Союзових підприємств так часто, як це бувало в мирних часах, тому, очевидно, й орґанізаційних поїздок було мало. На 30. січня був я в Філядельфії, Па. на Союзовім вічу, 30. і 31. травня на орґанізаційних зборах в Янґставн і Клівленд, О. 29. серпня на Союзових зборах у Савтпорт, Конн., 24. жовтня на окружних зборах відділів у Шамокін, Па., а 28. листопаду в Пітсбурґ, Па. також на окружних зборах.

Ювилейна культурна праця У. Н. Союзу.

На річному засіданні головного уряду з 1943 року постановлено, щоб з нагоди 50-ліття У. Н. Союзу видати ряд українських моноґрафій, які всесторонно представлялиб культурні, економічні й національні здобутки українського народу та його змагання до вільного життя в своїй демократичній державі. Для переведення цих цілей вибрано комітет, у склад якого ввійшли Р. Смук, Д. Галичин, С. Шумейко й Л. Мишуга. Цей комітет уконституувався опісля так: Д. Галичин, предсідник, Р. Смук, заступник предсідника, Л. Мишуга й С. Шумейко, секретарі.

Згідно зо згаданою ухвалою комітет повинен був заанґажувати до цеї праці відповідні американські сили. Саме, впродовж року комітет старався провести в життя цю ухвалу, та одначе треба ствердити, що обставини складались так, що комітет не міг виконати цеї програми в таких розмірах, як це він плянував. Цеї плянованої праці не виконано в більших розмірах не тому може, що не було фондів на неї, а тільки з браку відповідних сил, яких ми бажали дістати до цеї праці. Та все таки нам удалось зацікавити дві визначні американські наукові сили, спід пера яких одна книжка вже появилась, а друга є на викінченні. Книжку під наголовком „Українська Література", що вже вийшла з друку, написав проф. Колюмбійського університету Кларенс А. Меннінґ. Щодо другої книжки, то покищо не подаю її наголовку чи знова автора, бо як довго ця книжка ще не викінчена, то вважаю, що нема потреби вже наперед про неї згадувати. Ця книжка повинна бути викінчена з кінцем березня, а найдалі в квітні.

Старанням комітету була влаштована також на Нортвестерн університеті в Шікаґо лекція про українську літературу, яку виголосив проф. Кларенс А. Меннінґ, і яка знайшла прихильний відгомін серед американських та українських слухачів-учасників.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА Р. СЛОБОДЯНА.

Річний звіт з фінансів господарки є зладжений зі загальних замкнень цілорічного обороту приходів і розходів. Бо коли мова про місячні приходи і розходи то звіт з них був проголошуваний кожного місяця в органі У. Н. Союзу. Також само я не подаю в цьому звіті тих позицій і не згадую про такі справи, що є обняті звітом головної контрольної комісії.

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, 1943

	Mortuary Fund	Disability Fund	Miscellaneous Trust Funds Nat'l, Orph's, Concord	Juvenile Mortuary Fund	Expense Fund	Totals
Balance from Previous Year	**$5,706,710.86**	**$88,299.28**	**$128,419.86**	**$444,507.53**	**$437,931.99**	**$6,805,869.52**
Income from January 1, 1943 to December 31, 1943.						
Payments received from members during first 12 months of benefit protection of which all or a part is used for expense*	578,623.24			39,716.43	135,927.43	754,267.10
All other payments or premiums received from members*	7,568.79	29,424.56			39,908.05	76,901.40
Refunds applied per Item 13 (b) and (c), page 3				1,693.22	819.33	2,512.55
Total Payments received	586,192.03	29,424.56		41,409.65	176,654.81	833,681.05
Membership fees actually received			7,356.14			7,356.14
Net amount received from members	586,192.03	29,424.56	7,356.14	41,409.65	176,654.81	841,037.19
Gross interest on mortgage loans during the year	45,657.21	836.91	2,149.91	4,967.08	3,603.29	57,214.40
Gross interest on bonds $107,256.85 and dividends on stocks None, less $325.98 accrued interest on bonds acquired during the year	95,860.80	956.41	907.08	8,577.78	628.80	106,930.87
Gross interest on liens and loans on certificates of members	10,860.22					10,860.22
Gross interest on deposits in trust companies and banks	206.13	10.37		28.20	94.12	338.82
Gross interest from all other sources			22.50			22.50
Gross income from society's property, including $7,500.00 for society's occupancy of its own building	148,169.94	1,934.19	3,684.30	9,093.79	3,854.72	166,736.94
Total income from investments	300,754.30	3,737.88	6,763.79	22,666.85	8,180.93	342,103.75
Sale of lodge supplies					12.25	12.25
Grants returned to National Fund			425.64			425.64
Royalties from sale of publication			123.75		681.15	804.90
Orphans Fund			9,026.20			9,026.20
Income from Printing Plant					67,201.74	67,201.74
Recovery of Assets			232.00			232.00
Profit on Canadian Exchange	111.97					111.97
Refund of Tax Charges	13.72					13.72
Gross profit on sale or maturity of ledger assets, viz:						
(a) Real Estate	760.10					760.10
(b) Bonds	306.25					306.25
Gross increase, by adjustment, in book value of ledger assets, viz: (b) Bonds (including $967.43 for accrual of discount)	872.35			88.83	6.25	967.43
Total Income	**$ 889,010.72**	**$ 33,162,44**	**$ 23,927,52**	**$ 64,165.33**	**$252,737.13**	**$1,263,003.14**
Amounts carried forward	**$6,595,721.58**	**$121,461.72**	**$152,347.38**	**$508,672.86**	**$690,669.12**	**$8,068,872.66**

	Mortuary Fund	Disability Fund	Miscellaneous Trust Funds (Nat'l, Orph's, Concord	Juvenile Mortuary Fund	Expense Fund	Totals
Amounts Brought Forward	**$6,595,721.58**	**$121,461.72**	**$152,347.38**	**$508,672.86**	**$690,669.12**	**$8,068,872.66**
Disbursements from January 1, 1943 to December 31, 1943.						
Death Claims	236,243.77			5,376.00		241,619.77
Permanent disability claims		20,923.00				20,923.00
National Fund			5,460.00			5,460.00
Orphans Fund			8,722.82			8,722.82
Transfer of equities to Adult Dept.				5,819.05	980.75	6,799.80
Total benefits paid	236,243.77	20,923.00	14,182.82	11,195.05	980.75	283,525.39
Surrender values	9,277.77			796.20		10,073.97
Refunds to members:						
(a) Paid in cash	66,790.89					66,790.89
(b) Applied to reduce payments				1,693.22	819.33	2,512.55
Total benefits and payments made to members	312,312.43	20,923.00	14,182.82	13,684.47	1,800.08	362,902.80
Commissions and fees on payments by members					35,762.37	35,762.37
Compensation of managers and others not paid by commission for services in obtaining new benefit protection					15,837.41	15,837.41
Athletics and traveling expenses					213.00	213.00
Medical examiners' fees $200.00, Inspection of risks $2,426.00					2,626.00	2,626.00
Salaries of home office employees, No. 9					14,048.95	14,048.95
Salaries and all other compensation of officers, trustees and committees					10,800.00	10,800.00
Traveling and other expenses of officers, trustees and committees					7,809.61	7,809.61
Collection charges on Canadian Checks					27.73	27.73
Insurance Department fees and expenses					778.11	778.11
Rent, including $7,500.00 for society's occupancy of its own building					7,500.00	7,500.00
General office maintenance and expense					363.29	363.29

Advertising, printing and stationery					7,054.97	7,054.97
Postage, express, telegraph and telephone					2,340.86	2,340.86
Lodge supplies					365.06	365.06
Official publication					50,340.00	50,340.00
Expense of Supreme Lodge meeting					2,850.67	2,850.67
Legal expense in litigating claims					35.00	35.00
Other legal expenses					3,350.59	3,350.59
Furniture and equipment					395.00	395.00
Taxes, repairs and other expenses on real estate	98,506.57	1,968.48	1,945.67	4,562.16	2,400.08	109,382.96
Actuarial & Statistical Exp.					1,942.21	1,942.21
Bonds of Supreme Officers & Employees					581.25	581.25
Concord Fund			3,730.15			3,730.15
Rent of Safe Vault, Robbery & Workmen's Ins.					247.78	247.78
Federal and State taxes on wages paid					1,037.83	1,037.83
Operating Expenses of Printing Plant					61,553.77	61,553.77
Gross loss on sale or maturity of ledger assets, viz:						
(a) Real Estate	5,110.15	949.15	4,353.10	5,170.98		15,583.38
(b) Bonds	84.11					84.11
(c) Advances to Morgagors		1,128.47		1,989.06		3,117.53
(d) Notes Receivable			125.00			125.00
Gross decrease, by adjustment, in book value of ledger assets, viz:						
(a) Real Estate	11,954.06	4,377.93			41,500.00	57,831.99
(b) Bonds (including $8,319.82 for amortization of premiums)	7,346.63	170.67	45.85	635.29	121.38	8,319.82
(c) Printing Plant and Book inventory					1,270.19	1,270.19
Total Disbursements	$ 435,313.95	$29,517.70	$ 24,382.59	$ 26,041.96	$274,953.19	$ 790,209.39
Balance before transfers	$6,160,407.63	$91,944.02	$127,964.79	$482,630.90	$415,715.93	$7,278,663.27
Transfers to and from (net)	— 22.50		— 3,828.20		+ 3,850.70	
Balance	$6,160,385.13	$91,944.02	$124,136.59	$482,630.90	$419,566.63	$7,278,663.27

SUMMARY OF TRANSFERS

Date of transfer	From the	To the	Amount
April 30, 1943	Orphans Fund	Expense Fund	$3,828.00—Section 47 of By-Laws
Various Dates	Adult Mortuary Fund	Expense Fund	22.50—Section 47 of By-Laws

Табеля доходів і розходів, що є тут поміщена, складається зо шести колюмн. Перша колюмна складається з отсих фондів: фонду посмертного нових родів обезпечення, фонду посмертного старого роду обезпечення і фонду резервового. Друга колюмна, це фонд запомоговий, а третя колюмна складається знова з таких фондів: з фонду народного, сирітського і фонду Згоди Братств. Четверта колюмна, це посмертний фонд молодечого департаменту, а пята колюмна обнимає такі фонди: адміністраційний фонд дорослих членів, адміністраційний фонд молодечого департаменту, конвенційний фонд і фонд обезпеки інвестицій і смертности. Остання 6. колюмна — це загальні зіставлення всіх фондів.

Найбільшою позицією в доходах є місячні вкладки від членів усіх родів обезпечення разом на суму $841,037.19. Друга позиція у фінансовім звіті, це відсотки від морґеджових інвестицій на $57,214,40. Третя позиція у доходах, це знов відсотки від бондів на суму $106,930.87. Четверта позиція, це відсотки від членських позичок на суму $10,860.22. На іншому місці, а саме, в активах не втягнених до загального майна, є поданий звіт, що члени довгують відсотки від позичок на суму $36,871.92. З початком жовтня 1943. року, ми зачали впроваджувати нову карткову систему членських позичок і тепер кожного місяця висилаємо відповідні обчислення відсотків від членських позичок, а обчислення є зладжені відповідно до дати вступу члена до організації або до дати його перепису зі старого роду на новий рід обезпечення. В цей спосіб кожного місяця по черзі будемо пригадувати членам про позичку і відсотки, бо саме тепер, коли члени добре заробляють, можуть вони скорше сплачувати позички, які є на членських ґрамотах. Пята позиція у доходах, це відсотки з банків $338.82 і відсотки від нотів $22.50.

Одною з найбільших позицій у фінансовім звіті, це чинш від реальностей на суму $166,736.94. По відтягненні розходів $109,382.96, остається чистого приходу $57,353.98, що у відсотках виносить 5.42%. Разом з інвестиций $342,103.75.

Дальші позиції фінансового звіту є: дохід з продажу платничих книжечок, зворот позичок до народного фонду $425.64; продаж книги Історія України англійською мовою і продаж книги Богдан Гетьман України на суму $804.90; сирітські частини, перенесені з посмертного фонду для малолітних спадкоємців у сумі $9,026.20; прихід з друкарні і книгарні У. Н. Союзу $67,201.74; зворот до фонду Згоди Братств $232.00; заробок при виміні канадійської валюти $111.97; зворот податків від канадійських інвестицій $13.72; заробок при продажі реальностей $760.10; заробок при продажі бондів $306.25; піднесено вартість бондів на суму $967.43. разом дохід за 1943 рік виносить $1,263,033.14, з перенесення було $6,805,869.52, разом $8,068,872.66.

Табеля розходів поділена на дві частини. Перша частина відноситься до виплачених запомог членам з фондів посмертного, запомогового, народного й адміністраційного разом $362,902.80. Більші позиції у виплатах у посмертнім фонді, це виплачені посмертні запомоги на суму $241,619.77, а саме, за дорослих членів $236,243.77, і за діти $5,376.00, дальше грошеві звороти за дорослих членів і за діти $10,073.97, дивіденда виплачена чеками за дорослих членів $66,790.89, і за діти $2,512.55, разом на дивіденди $69,303.44. З фонду запомогового виплачено 661 запомог на суму $20,923.00, з фонду народного $5,460.00, а саме, 42 стипендії для членів У. Н. Союзу $1,620.00, і на просвітні і культурні цілі $3,840.00. З фонду сирітського виплачено $8,722.82, а то, посмертні частини $7,451.51 і відсотки від сирітських частин $1,271.31. Разом виплачено для членів $362,902.80.

Друга частина розходів відноситься до інших виплат, а саме, видатки на реальностях, як податки, вода, паливо, світло, асекурація, платня робітникам, направи і інші видатки у всіх фондах разом $109,382.96, дальше втрати на реальностях $15,583.38, втрати на морґеджах $84.11, обниження вартости реальностей з фонду посмертного $11,954.06, з фонду запомогового $4,377.93, і фонду обезпеки інвестицій $41,500.00, разом $57,831.99. Дальше втрата на векслі $125.00, обниження вартости бондів, а саме: відписано частину заплаченої премії на бондах в усіх фондах $8,319.82, і обниження вартости друкарні і книгарні $1,270.19, разом розходи в другій частині $427,306.59, а разом увесь розхід за 1943 рік $790,209.39. Білянс з кінцем 31. грудня 1943 р. виносив $7,278,663.27.

ВИПЛАТИ З АДМІНІСТРАЦІЙНОГО ФОНДУ

старших членів і молодечого департаменту за 1943 рік.

Виплати друкарні і книгарні У. Н. Союзу	$61,553.77
За „Свободу" і UKRAINIAN WEEKLY	50,340.00
Нагорода секретарям	35,762.37
Платня помічних сил	14,048.95
Нагорода за нових членів	13,941.41
Платня головного уряду	10,800.00
Чинш за офіси У. Н. Союзу у власнім домі	7,500.00
„Свобода" за праці і друки	4,271.31
Кошти правні	3,350.59
Кошти подорожі організаторів У. Н. Союзу	3,195.82
Кошти річного засідання	2,850.67
Лікарі за нових членів	2,426.50
Кошти подорожі і репрезентації	2,308.41
Кошти головної контролі У .Н. Союзу	2,305.38
Видатки канцелярійні на пошту	1,931.14
Нагорода предсідникам і касієрам за нових членів за 1942 рік	1,896.00
Обниження вартости машин в друкарні У. Н. Союзу	1,077.33
Актуар за оцінку грамот	1,632.50
Перенос резерви за переписаних дітей до інших кляс обезпечення	980.75
Федеральний і стейтовий податок за помічні сили	931.96
Дивіденда членам молодечого департаменту	819.33
Праці і друки	809.87
Асекураційні департаменти стейтів за дозволи (лайсенси)	778.11
Альманах У. Н. Союзу	700.00
Другий наклад Історії України англійською мовою	650.00
Бонди головного уряду і помічних сил	581.25
Оголошення	433.02
Телефон	409.72
Офісові прибори	354.00
Книжечки для членів	335.00
Зладження статистики для оцінки грамот	309.71
Фотографічні знимки членських апікацій	244.27
Спортова акція	213.00
Головний лікар	200.00
Обниження вартости книжок в книгарні У. Н. Союзу	192.86
Направи машин	152.85
Чинш банкової скритки на вартісні папери	150.00
Федеральний податок за відділових урядників	137.57
Обниження бондів	121.38
Оправа місячних і річних книг	94.45
Вода	64.00
Обезпечення від грабунку	56.00
Асекураційні журнали	39.49
Кошти правні при виплаті посмертних запомог	35.00
Печатки для відділів	30.06
Податок за канадійські чеки	27.73
Обезпечення меблів і канцелярійних приборів від вогню	10.08
Разом	$231,053.11

ВИПЛАТИ ФОНДУ ОБЕЗПЕКИ ІНВЕСТИЦІЙ І СМЕРТНОСТЕЙ:

Податок, вода, паливо, світло і інші виплати на реальностях	$ 2,400.08
Перенос на обниження вартости реальностей У.Н.С.	41,500.00
Разом виплати адміністраційних фондів і фонду обезпеки інвестицій і смертности	$274,953.19

ВИПЛАТИ З НАРОДНОГО ФОНДУ
на стипендії для української молоді в Америці:

Відділ:	Число студентів:	Сума:	Відділ:	Число студентів:	Сума:
7	2	80.00	236	1	35.00
22	1	25.00	239	1	45.00
25	1	35.00	259	1	40.00
31	1	40.00	267	1	35.00
39	1	45.00	283	1	35.00
63	8	300.00	292	2	90.00
76	1	40.00	317	1	40.00
91	1	30.00	334	1	45.00
102	1	40.00	401	1	35.00
112	1	35.00	408	1	35.00
149	1	35.00	431	1	40.00
204	1	45.00	448	2	70.00
206	2	90.00	471	1	45.00
223	1	45.00	474	1	40.00
228	1	40.00			
231	2	65.00	Разом	42	1,620.00

ВИПЛАТИ З НАРОДНОГО ФОНДУ
на просвітні і культурні цілі:

Американський Червоний Хрест	$1,000.00
Канадійський Червоний Хрест	100.00
COMMUNITY WAR FUND	500.00
Сиротинець у Філядельфії, Па.	150.00
Українська Вища Школа в Стемфорд, Конн.	100.00
Українська Вища Дівоча Школа в FOX CHASE, PA.	100.00
Український Музей в Стемфорд, Конн.	100.00
Дім Старців у SLOTESBURG, N. Y.	100.00
Вищі Просвітні Курси в Канаді	100.00
Інститут ім. Петра Могили в Канаді	100.00
Проф. М. Чубатий за праці	60.00
Книжка про укр. літературу англійською мовою	1,430.00
Разом на просвітні і культурні цілі	$3,840.00
Стипендії для української молоді	1,620.00
Разом	$5,460.00

ЗІСТАВЛЕННЯ ФОНДІВ СТАРШИХ ЧЛЕНІВ І МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗУ ЗА 1943 Р.

Посмертний фонд нових родів обезпечення збільшився	$452,721.62
Посмертний фонд старого роду обезпечення збільшився	720.00
Адміністраційний фонд збільшився	10,181.65
Резервовий фонд збільшився	232.65
Запомоговий фонд збільшився	3,644.74
Народний фонд збільшився	2,445.53
Конвенційний фонд збільшився	18,556.65
Посмертний фонд Молодечого Департаменту збільшився	38,123.37
Разом	$526,626.21
Фонд обезпеки інвестицій і смертности зменшився	$39,460.16
Фонд Згоди Братств зменшився	3,172.66
Сирітський фонд зменшився	3,556.14
Адміністраційний фонд Молодечого департаменту зменшився	7,643.50
Разом	$53,832.46

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Вісім фондів У. Н. Союзу збільшилися	$526,626.21
Пять фондів У. Н. Союзу зменшилися	53,832.46
Загальний приріст у фондах	$472,793.75
Загальний маєток У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1943 року	$7,278,663.27
Загальний маєток У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1942 року	6,805,869.52
Приріст майна У. Н. Союзу за 1943 рік	$ 472,793.75

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛЯНСУ СТАРШИХ ЧЛЕНІВ І МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕТУ У. Н. С. 31. ГРУДНЯ 1943 РОКУ:

Стан чинний:		%
Готівка	$ 733,058.31	10.07
Морґеджі	1,087,464.64	14.94
Бонди	4,092,342.77	56.22
Реальности	840,340.00	11.54
Позички членам	516,592.76	7.10
Друкарня і книгарня	8,564.79	0.12
Ноти (векслі)	300.00	0.01
Разом	$7,278,663.27	100.00

Стан довжний:		%
Посмертний фонд нових родів обезпеч.	$6,073,171.62	83.45
Посмертний фонд старого роду обезп.	74,070.71	1.02
Адміністраційний фонд	197,820.17	2.71
Резервовий фонд	13,142.80	0.18
Запомоговий фонд	91,944.02	1.26
Народний фонд	16,288.24	0.22
Конвенційний фонд	36,592.64	0.50
Фонд обезпечення інвестицій і смертности	116,082.41	1.59
Фонд Згоди Братств	22,693.77	0.31
Сирітський фонд	85,154.58	1.16
Посмертний фонд Молод. Департаменту	482,630.90	6.65
Адміністраційний фонд Молод. Департ.	69,071.41	0.95
Разом	$7,278,663.27	100.00

Стан чинний:		%
Готівка в банках	$ 733,058.31	10.07
Звичайні морґеджі	707,568.94	9.72
Морґеджі Федеральної Мешк. Адм. (F.H.A.)	379,895.70	5.22
Бонди Злучених Держав	2,325,250.00	31.95
Бонди канадійські (державні)	79,276.50	1.10
Бонди стейтові	67,358.54	0.92
Бонди муніціпальні	602,475.13	8.27
Бонди залізничих компаній	29,368.14	0.40
Бонди публичної вжиточности	985,294.46	13.53
Стаки Елизабет Трост Банку	3,320.00	0.05
Реальности	758,340.00	10.42
Дім У. Н. Союзу	82,000.00	1.12
Позички членам У. Н. Союзу	516,592.76	7.10
Друкарня і книгарня	8,564.79	0.12
Ноти (векслі)	300.00	0.01
Разом	$7,278,663.27	100.00

Стан довжний:		%
Посмертний фонд нових родів обезпечення, посмертний фонд старого роду обезпечення, посмертний фонд Молодечого Департаменту і резервовий фонд	$6,643,016.03	91.26

ЗІСТАВЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ
старших членів і молодечого департаменту У. Н. Союзу за 1943 рік.

Готівка:

З кінцем 31. грудня 1942 року було готівки		$ 539,489.65
Від 1. січня до 31. грудня 1943 року депоновано		1,602,859.34
Відсотки з банків		338.82
Разом		$2,142,687.81
Виплати готівкою від 1. січня до 31. грудня 1943		1,409,629.50
Готівка з кінцем 31. грудня 1943 року остає		$ 733,058.31

Морґеджі:

З днем 31. грудня 1942 року було інвестовано в морґеджах		$1,214,595.83
В 1943 році інвестовано в нових морґеджах	$78,300.00	
Доплачено за податки і інші видатки на старих морґеджах	3,475.38	81,775.38
Разом		$1,296,371.21
В 1943 році сплачено готівкою	$196,283.54	
Перебрано і перенесено до реальностей дві морґеджові інвестиції	9,505.50	
Уневажнено або відписано до втрати	3,117.53	208,906.57
З кінцем 31. грудня 1943 р. остає на морґеджах		$1,087,464.64

Рід морґеджів:

Звичайні приватні морґеджі	$ 707,568.94
Морґеджі Федеральної Мешк. Адм. (F.H.A.)	379,895.70
Разом	$1,087,464.64

Бонди:

З днем 31. грудня 1942 року було інвестовано в бондах		$3,483,226.77
В 1943 році інвестовано в бондах		673,241.25
В 1943 році піднесено вартість бондів (increase by adjustment)		967.43
Разом		$4,157,435.45
В 1943 р. сплачено або продано бондів	$60,092.86	
В 1943 р. обнижено вартість бондів (decrease by adjustment)	8,319.82	68,412.68
З кінцем 31. грудня 1943 року остає на бондах		$4,089,022.77
Стаки Елизабет Трост Банку		3,320.00
З кінцем 31. грудня 1943 року остає на бондах і стаках		$4,092,342.77

Рід бондів:

Бонди Злучених Держав	$2,325,250.00
Бонди канадійські (державні)	79,276.50
Бонди стейтові	67,358.54
Бонди муніціпальні	602,475.13
Бонди залізничих компаній	29,368.14
Бонди публичної вжиточности	985,294.46
Разом	$4,089,022.77
Стаки Елизабет Трост Банку	3,320.00
З кінцем 31. грудня 1943 року остає на бодах і стаках	$4,092,342.77

Реальности:

З кінцем 31. грудня 1942 року було інвестовано в реальностях		$ 999,158.77
Перебрано дві морґеджові інвестиції до реальностей		9,505.50
Перебудовано будинок і піднесено вартість реальности на суму		3,300.00
Разом		$1,011,964.27
В 1943 році продано пять реальностей за готівку	$98,208.90	
Відписано до втрат при продажі реальностей	15,583.38	
В 1943 році обнижено вартість реальностей зо зібраного чиншу	16,331.99	
В 1943 році обнижено вартість реальностей з фонду обезпеки інвестицій і смертности (Contingent Fund) (decrease by adjustment)	41,500.00	171,624.27
З кінцем 31. грудня 1943 року остає на реальностях		$ 840,340.00

ПОЗИЧКИ:

З кінцем 31. грудня 1942 року було інвестовано на членських грамотах ____ $554,902.06
В 1943 році видано нових позичок ____ 12,173.34

Разом ____ $567,075.40
В 1943 році сплачено або скасовано позичок ____ 50,482.64

З кінцем 31. грудня 1943 року осталося на 4,644 позичках ____ $516,592.76

НОТИ:

З кінцем 31. грудня 1942 року було інвестовано в нотах (векслях) ____ $1,275.00
В 1943 році сплачено нотів ____ $850.00
Відписано до втрати ____ 125.00 975.00

З кінцем 31. грудня 1943 р. остає на нотах (векслях) $300.00

ДРУКАРНЯ І КНИГАРНЯ

Друкарня:

З кінцем 31. грудня 1942 року було інвестовано в друкарні ____ $6,606.33
В 1943 році закуплено нових машин ____ 1,300.00

Разом ____ $7,906.33
В 1943 році обнижено вартість машин (decrease by adjustment) ____ 1,077.33

З кінцем 31. грудня 1943 р. остає машин вартости $6,829.00

Книгарня:

З кінцем 31. грудня 1942 року було книжок вартости $3,295.11
В 1943 році продано книжок ____ $1,366.46
Обнижено вартість книжок (decrease by adjustment) ____ 192.86 1,559.32

З кінцем 31. грудня 1943. року остало книжок вартости ____ $1,735.79

Зіставлення:

З кінцем 31. грудня 1943 року остало машин вартости ____ $6,829.00
З кінцем 31. грудня 1943 року остало книжок вартости ____ 1,735.79

Разом $8,564.79

ЗВІТ ЗАХИСТУ-СИРОТИНЦЯ У. Н. СОЮЗУ.

Готівка з кінцем 31. грудня 1942. року остала ____ $1,498.49
Відсоток від бондів від 1. січня до 31. грудня 1943 897.50
Відсотки з банку за час від 1. січня до 31. грудня 1943 1.71

Готівка з кінцем 31. грудня 1943 року остає ____ $ 2,397.70
Інвестиції в бондах ____ 38,279.95

З кінцем 31. грудня 1943 року майно Захисту-Сиротинця остає ____ $40,677.65

ЗВІТ ФОНДУ бл. п. С. ЯДЛОВСЬКОГО.

Готівка з кінцем 31. грудня 1942 року остала ____ $ 283.13
Відсотки від бондів від 1. січня до 31. грудня 1943 62.50
Відсотки з банку від 1. січня до 31. грудня 1943 2.82

Готівка з кінцем 31. грудня 1943 року остає ____ $ 348.45
Інвестиції в бондах ____ 2,500.00

З кінцем 31. грудня 1943 року Фонд бл. п. С. Ядловського остає ____ $2,848.45

СИРІТСЬКИЮ ФОНД 31-го ГРУДНЯ 1943. РОКУ

Гнат Марія	в. 40	$300.00
Мохнач Іван	в. 7	41.67
Рапавий Василь	в. 28	150.00
Савко Іван	в. 23	100.00
Кравець Іван	в. 182	397.26
Гатала Михайло	в. 34	50.00
Ратковський Микола	в. 77	450.00
Левицький Йосиф	в. 19	500.00
Брилевський Петро	в. 301	250.00
Микитко Василь	в. 330	300.00
Дзюбан Іван	в. 239	200.00
Лазорек Кузьма	в. 153	150.00
Кримський Антін	в. 396	300.00
Чайка Дмитро	в. 32	300.00
Кушнір Юрій	в. 288	200.00
Міллер Іван	в. 127	433.34
Мігаль Микола	в. 63	400.00
Грицин Ілія	в. 106	50.00
Гамера Анна	в. 112	33.34
Кость Микола	в. 182	50.00
Покітинський Михаїл	в. 198	120.00
Космина Каська	в. 168	80.00
Роман Стефан	в. 254	150.00
Приходько Максим	в. 170	400.00
Ревіляк Йосиф	в. 82	218.82
Кошельник Іван	в. 324	266.67
Свербивус Михайло	в. 76	150.00
Кібало Михайло	в. 137	200.00
Маґун Григорій	в. 24	112.50
Жебровський Вацлав	в. 213	125.00
Гурляк Іван	в. 122	116.67
Вишняк Михайло	в. 213	500.00
Новак Юстина	в. 156	200.00
Куйбіда Петро	в. 114	100.00
Прокопенко Розалія	в. 112	166.67
Барищак Анна	в. 311	500.00
Сворень Василь	в. 326	75.00
Горняк Григорій	в. 27	300.00

Роборецька Катерина	в. 364	150.00
Гомішак Марія	в. 29	500.00
Скворонська Анеля	в. 112	166.67
Замос Марія	в. 119	200.00
Свербивус Йосифина	в. 76	162.50
Салій Стефан	в. 8	133.34
Орляк Петро	в. 268	200.00
Їж Данько	в. 379	150.00
Петришин Василь	в. 221	150.00
Рачик Михайло	в. 300	150.00
Баер Станислав	в. 113	257.16
Луцків Василь	в. 143	175.00
Салабай Роман	в. 129	240.00
Зиндран Ірон	в. 276	49.10
Маркович Стефан	в. 380	85.72
Крупеля Вінцентина	в. 80	100.00
Петрик Катерина	в. 156	800.00
Адамчук Павло	в. 29	450.00
Козак Данило	в. 84	100.00
Цілінський Віктор	в. 81	50.00
Каратник Стефан	в. 158	350.00
Куйбіда Анна	в. 114	200.00
Нич Олекса	в. 67	100.00
Пилипишин Теодор	в. 8	200.00
Гальчин Микола	в. 282	111.12
Кріль Петро	в. 163	150.00
Павлина Йосиф	в. 282	400.00
Кріль Стефан	в. 218	300.00
Дуда Марія	в. 163	150.00
Посід Дмитро	в. 361	200.00
Бринецька Марія	в. 363	200.01
Ґаздин Вартоломей	в. 8	266.67
Микитюк Марія	в. 216	125.00
Чучман Іван	в. 221	175.00
Чайковська Анна	в. 110	300.00
Ворик Андрій	в. 74	171.44
Ярошик Петро	в. 175	66.67
Гринишин Микола	в. 22	133.34

Фенцур Катерина	в. 36	176.67
Смоляр Серафин	в. 332	142.87
Ковальський Петро	в. 276	166.68
Гомзяк Теодор	в. 334	66.67
Димкович Іван	в. 58	50.00
Олійник Ева	в. 60	125.00
Гумен Іван	в. 22	333.34
Чайковський Петро	в. 110	600.00
Штим Прокіп	в. 106	200.00
Коцоловський Іван	в. 165	116.67
Луців Франко	в. 8	400.00
Скібяк Розалія	в. 133	142.86
Німий Іван	в. 192	200.00
Щурин Володимир	в. 147	425.00
Москалик Кость	в. 28	200.00
Харовський Михайло	в. 78	177.80
Рудий Олекса	в. 243	166.67
Романів Андрій	в. 20	200.00
Питель Іван	в. 38	55.56
Ферлей Анастасія	в. 146	125.00
Вавро Пилип	в. 120	500.00
Романишин Матвій	в. 95	187.50
Попович Роман	в. 278	266.67
Савків Гнат	в. 104	100.00
Ярмолик Параня	в. 324	160.00
Добош Іван	в. 120	400.00
Романів Ксеня	в. 124	62.50
Марків Семко	в. 194	133.34
Левицький Стефан	в. 179	400.00
Сембрат Юрій	в. 86	200.00
Міщак Константин	в. 105	500.00
Слодичко Йосиф	в. 1	45.47
Федун Дмитро	в. 361	350.00
Онисько Текля	в. 177	100.00
Фенцур Дмитро	в. 217	300.00
Демкович Олекса	в. 204	300.00
Бирва Іван	в. 304	750.00
Лиляк Василь	в. 300	150.00
Назаревич Іван	в. 191	1000.00
Карась Анастасія	в. 251	300.00
Скворонська Пелягія	в. 108	200.00
Прийма Текля	в. 248	250.00
Феснак Захарко	в. 105	200.00
Кресан Михайло	в. 350	1000.00
Яжик Йосиф	в. 111	124.75
Букатчук Василь	в. 42	447.00
Онищук Дмитро	в. 160	222.52
Карась Іван	в. 251	300.00
Мушинська Марія	в. 170	200.00
Цюлюпа Василь	в. 396	200.00
Лисів Таця	в. 333	106.17
Кобаса Фільор	в. 296	130.80
Палюк Франка	в. 37	173.26
Мілер Джесі	в. 156	300.00
Круковський Сергій	в. 58	105.65
Сліпенчук Теодор	в. 218	58.30
Коростинська Сабіна	в. 288	250.00
Стефанів Ксеня	в. 277	300.00
Новосад Яким	в. 301	50.00
Новосад Яким	в. 301	50.00
Ковалик Михайло	в. 124	137.57
Грапчик Іван	в. 137	155.33
Білас Іван	в. 78	439.40
Долошицький Мих.	в. 170	163.85
Еванкович Софія	в. * 1	30.00
Томан Іван	в. * 7	25.00
Гудак Анна	в. *28	136.38
Висоля Ілія	в. 204	100.00
Бащук Параскевія	в. 217	150.00
Судчак Микола	в. 388	500.00
Мельник Анна	в. 207	700.00
Нестерук Іван	в. 277	297.42
Ґрубяк Костка	в. 97	512.54
Сенишин Петро	в. 316	800.00
Малимін Андрій	в. 98	252.00
Возлюк Катерина	в. 251	100.00
Вовчак Микола	в. 300	500.00
Концевич Катерина	в. 137	750.00
Мамчур Кароліна	в. 237	321.44
Ковальчук Микола	в. 90	120.00
Савчак Андрій	в. 104	377.08
Марцинишин Микола	в. 225	790.96
Федишин Іван	в. 421	342.09
Левіцький Павло	в. 91	500.00
Деркач Стефан	в. 361	182.97
Яблонський Антін	в. 117	592.16
Сосніцький Стефан	в. 21	500.00
Халащук Григорій	в. 150	50.00
Сас Павло	в. 276	158.82
Куцах Стефан	в. 182	500.00
Стельмах Михайло	в. 29	433.00
Біловус Василь	в. 58	702.85
Мовчук Евдокія	в. 39	200.00
Ґлемба Дмитро	в. 277	200.00
Терлецький Теодор	в. 137	250.00
Басалиґа Анна	в. 1	200.00
Депута Франко	в. 81	490.00
Антошків Микола	в. 396	307.59

Козак Семен	в. 332	485.27
Ґроховалський Стефан	в. 321	681.92
Шлюсар Стефан	в. 217	604.82
Сипяк Яким	в. 217	42.51
Соколовський Микола	в. 150	666.66
Ґема Іван	в. 64	247.78
Тесля Іван	в. 99	441.91
Підкович Текля	в. 347	423.58
Вербіцький Михайло	в. 9	596.92
Базар Іван	в. 204	250.00
Колодницький Теофіль	в. 81	700.00
Стефанюк Петро	в. 94	261.18
Бойко Сень	в. 213	170.40
Душіль Іван	в. 56	230.50
Потопчук Лука	в. 349	111.50
Сведа Михайло	в. 221	200.00
Подоляк Гелина	в. 39	200.00
Коваль Прокіп	в. 301	72.08
Семенович Григорій	в. 69	800.00
Макух Онуфрей	в. 127	469.77
Лелюх Іван	в. 341	200.00
Сивенький Гілярий	в. 16	100.00
Венс Василь	в. 364	500.00
Жубрицький Василь	в. 385	166.68
Ілик Стефан	в. 155	139.13
Ґуральчук Паланя	в. 326	250.00
Моклюк Іван	в. 324	10.25
Мотика Андрій	в. 344	100.00
Ґавдида Микола	в. 330	150.00
Рачук Марія	в. 47	178.93
Залепський Григорий	в. 133	150.00
Кінька Анна	в. 237	666.67
Шустикевич Григорий	в. 270	300.00
Павлусь Тома	в. 147	922.55
Бончак Андрій	в. 78	526.27
Смерека Дмитро	в. 132	212.47
Ґалецький Іван	в. 130	333.34
Андрушко Іван	в. 67	500.00
Леховіт Михайло	в. 239	500.00
Коцан Марія	в. 369	700.00
Іванишин Стефан	в. 221	1,000.00
Лусь Іван	в. 220	259.71
Табака Михайло	в. 265	127.57
Воргач Стефан	в. 2	400.82
Коцюба Катерина	в. 476	100.00
Йордан Олекса	в. 277	185.12
Маркович Анна	в. 151	250.00
Подольська Наталія	в. 296	250.00
Березюк Григорій	в. 380	150.00
Мацькович Софія	в. 216	74.86
Лукаш Данило	в. 367	77.32
Жидак Петро	в. 4	200.00
Заканич Гавриїл	в. 194	200.00
Палко Теодор	в. 105	166.67
Іваницька Марія	в. 112	120,53
Буса Андрій	в. 65	700.00
Сорівка Анна	в. 291	500.00
Турецький Павло	в. 444	191.52
Плуговська Михаліна	в. 414	500.00
Завіський Теодор	в. 286	250.00
Мельник Григорій	в. 217	100.00

Разом ____ $ 64,286.06
Відсотки ____ 20,868.52

Сирітський фонд з кінцем 31. грудня 1943. року остається ____ $ 85.154.58

В сирітськім фонді є депозитовані всі гроші, що належаться і виплачувані з посмертного фонду, як бенефіти для дітей і осіб правно некомпетентних до відібрання тих же, котрі впродож трьох місяців від дня припадаючої виплати не настановили, занедбали настановити, або не хотіли настановити опікунів до відібрання бенефітів, до яких вони управнені.

Посмертну запомогу з сирітського фонду виплачується спадкоемцеві повнолітньому, котрий докаже метрикою уродження, або іншим правним документом, свій повний вік. Всі повнолітні спадкоемці повинні полагоджувати свої справи за посередництвом відділів У. Н. Союзу.

Для всіх спадкоемців, що мешкають у Злучених Державах і Канаді, орґанізація виплачує 2% на рік.

Зіркою (*) означені відділи, це є відділи Згоди Братств.

В 1943 році, я був на окружних Союзових зборах в Рачестер, Н. Й. і Сиракюз, Н. Й. На тих зборах вияснено богато важних орґанізаційних справ та розпочато ювилейну працю в приеднуванні нових членів.

Цього року святкуемо Золотий Ювилей Батька Союза. Належиться признання всьому членству, всім урядникам і піонірам, що ту орґанізацію основували і її розбудували. При мозольній і тяжкій праці наша орґанізація зросла до сорок двох тисяч членів і сім і чверть міліона долярів майна. Заки це майно складено до спільної скарбниці, треба було посвятити

величезну силу енергії і ці придбання треба уважати осягом збірноти, працею двох ґенерацій громадян українського роду.

У. Н. Союз росте з кожним роком в силу і значіння між усіми доброчинними організаціями в Злучених Державах і в Канаді. Про У. Н. Союз пишуть в асекураційних журналах з повним признанням як організацію патріотичну і добре загосподаровану.

Кінчу цей звіт та дякую головним і відділовим урядникам і членам за щиру співпрацю.

По зложенні звітів членами головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, наступив звіт головної контрольної комісії У. Н. Союзу. Від імені цеї комісії здавав звіт голова комісії Д. Капітула. Цей звіт був проголошений вже в „Свободі", ч. 54 і 55 в днях 21-го й 22-го березня 1944 р.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д. КАПІТУЛИ.

Звіт з моеї діяльности, як головного урядника-контрольора У. Н. Союзу, обнимає речинець від 1-го січня до 31-го грудня 1943 року.

Крім уряду головного контрольора У. Н. Союзу, також моїм обовязком, як головного урядника, було старатись працювати для У. Н. Союзу при всіх нагодах, де це тільки було можливо, що я і робив.

Моя округа складається з 28 відділів У. Н. Союзу, які є досить широко розкинені. Я, як окружний предсідник цих відділів, скликав в 1943 році тільки один раз окружні збори, на котрих репрезентація відділів була мала, бо з причини пайкування ґазоліни, доїзд на збори утруднений. Тому й рух в моїй окрузі не був такий, як він повинен би бути. Я держав контакт листовно і через орган „Свободу" з відділами моеї округи, повідомляючи їх час від часу про рух в окрузі, та взиваючи їх до праці в справі приєднування нових членів до У. Н. Союзу.

Хоча тепер часи не є нормальні, то все таки моя округа допильнувала принаймні того, що впродовж року загальне число членів не зменшилось, а навпаки навіть дещо зросло. Бо звіт виказує, що округа збільшилась на 77 членів.

Також, де тільки була нагода, я виступав та говорив про У. Н. Союз, як про нашу найбільшу організацію, яка заслугує на попертя від усіх українців.

В 1943 році, в місяці жовтні, скликав я окружні збори відділів до Шамокін, Па., і на цих зборах обговорено справу святкування 50-літнього золотого ювилею У. Н. Союзу, та ухвалено відбути це свято в місті Шамокін, Па., там, де був зорганізований У. Н. Союз. Також представники відділів прирекли на тих зборах, що вони вжиють всіх своїх сил, щоби в тім ювилейнім році дати Союзови якнайбільше число нових членів.

На припоручення гол. предсідника У. Н. Союзу п. Мурашка, був я, як представник У. Н. Союзу, на святі палення морґеджу, в відділі 276 У. Н. Союзу, в Ембрідж, Па., дня 17. січня 1943 року. На тім святі я виголосив відповідну промову, та заохотив уряд і членство відділу до дальшої активної праці для У. Н. Союзу. Там я завважив, що п. М. Фук, як секретар згаданого відділу є активним працівником відділу і У. Н. Союзу, і йому належиться признання.

Крім цього, я ще переписувався з урядниками і членством відділів, котрі вдавались до мене в різних організаційних справах, та при кожній нагоді я старався звертати увагу членства на наш теперішний обовязок, працювати та помагати нашій державі виграти війну.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д-РА В. ГАЛАНА.

Пане Предсіднику, Шановні Головні Урядники!

Мій звіт, як головного контрольора У. Н. Союзу, обнятий звітом цілої контрольної комісії, яка ввесь час працювала в найкращому порозумінню.

В додатку до цього звіту хочу зазначити, що будучи головою Злучених Відділів У. Н. Союзу Філядельфійської Округи, я старався в кооперації з головним радним п. С. Слободяном та місцевими відділовими урядниками повести якнайкращу організаційну працю в нашій окрузі. Протягом 1943 р., ми відбули 15 зборів місцевих філядельфійських відділів та двоє окружних зборів, а це, 31. січня в приявности гол. секретаря Д. Ґаличина й 11. листопада в приявности гол. предсідника М. Мурашка. В організаційних справах я відбув наради з Екзекутивою У. Н. Союзу дня 4. та 23. квітня. Дня 5. травня, на зборах Молодечої Дружини У. Н. С., ми обробили її програму та вистарались о приміщення для неї в Українськім Горожанськім Клюбі.

Дня 17. червня я відвідав від. 166 Патстовн, Па. Дня 27. червня я взяв участь в окружних зборах в Олифант, Па., та оглянув нашу тамошню реальність. Дня 19. грудня я брав участь в святочній вечері в честь молодого нашого лікаря д-ра С. Савчука. З кінцем травня 1943 р. я зголосився до праці в редакції „Свободи" на протяг двох місяців і свої поміщення передам на бажання головного уряду при порядку нарад над цею справою.

З доручення Екзекутиви я відбув наради з урядом Провидіння в днях 24-го, 26-го та 30-го серпня 1943 р., та обговорив з ними справу спільних народніх виступів, а зокрема реорґанізацією Конґресового Комітету.

Як містоголова зреорґанізованого Конґресового Комітету я мав доручення зорґанізувати Українсько-Американську Кампанію Продажу Военних Бондів на суму 5 міліонів долярів. По нарадах з урядовими чинниками у Вашинґтоні, я предложив плян кампанії Екзекутиві У. Н. Союзу дня 2. листопаду, і по вияснению деяких подробиць, Екзекутива У. Н. С. дала свою повну згоду взяти участь в комітеті для переведення цеї кампанії для продажу бондів на суму 5 міл. долярів. Членство У. Н. С. приняло Бондову Кампанію з великим одушевленням, а наша преса „Свобода" і „Віклі" посвячує багато місця, а знов Головна Екзекутива багато праці до успішного переведення цеї кампанії.

Можу теж додати, що з нинішним днем кампанія перейшла вже суму 4 міліони долярів, при чому тільки одна четверта часть організацій надіслала свої звіти в справі продажу бондів. Організаційна та народно-державна праця відділів філядельфійської округи була дуже гармонійна і завдяки кооперації відділових урядників успішна.

Як виказує підготовка до ювилейного свята, то в ювилейнім році наша філядельфійська округа сповнить не тільки своє зобовязання супроти Батька Союза — але візьме теж іще більшу участь в народньому житті. Наша округа вірить, що головно спільною працею Союзової Родини, зможемо принести відповідну поміч нашій державі та нашому поневоленому народови.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д-РА А. Т. КІБЗЕЯ.

Впов. Пане Предсіднику, Шановні Головні Урядники У. Н. Союзу!

Поза контролю організаційного життя, майна, та діловодства У. Н. Союзу, котру ми відбули два рази в році, та про котру Ви вже чули від п. Д. Капітули, голови Контрольної Комісії, я ще здаю звіт з моеї праці, як головного урядника, за 1943 рік. У Дітройті, так як і по інших місцевостях, війна припинила наш організаційний рух. Тому і в нас не було більших подвиґів, та великого загального руху.

Кожний з місцевих урядників робив те, що міг. Дітройт не показав великого зросту в членстві У. Н. С., але й не лишився позаді інших місцевостей.

Де тільки можна було, я старався служити доброю порадою в Союзових справах та помагати взагалі в організаційнім життю.

На припоручення головної екзекутиви, я брав участь в ювилейній річниці відділу ч. 341 у Віндзорі, Онт., Канада, дня 23. березня, 1943 року.

Виступав у Дітройті як Союзовий репрезентант на спільнім святі свяченого, 26. квітня 1943.

Перебуваючи на вакаціях у Форт Віллям, Онт., Канада, дня 8. серпня 1943 року, я відбув збори з відділом 441, де виголосив відповідну промову.

Кінчаючи цей коротенький звіт, бажаю, щоб цей рік Золотого Ювилею У. Н. Союзу був для нас усіх Союзовців роком контрольної комісії, і з цим звітом я вповні згідний.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Р. І. СМУКА.

Як один з членів контрольної комісії, я брав участь в переведенню двох контроль в минулому році. Звіт з контролі майна й діловодства У. Н. Союзу, був відчитаний предсідником контрольної комісії, і з цим звітом я вповні згідний.

Як один з гол. урядників У. Н. Союзу, я виконував у шикаґовській окрузі, всі доручені мені головною канцелярією завдання, та спільно з головними і відділовими урядниками працював в комітеті союзових відділів, як секретар комітету. У минулому році я відвідав много союзових відділів у моїй окрузі, в справі закупна военних бондів та кампанії за новими членами до У. Н. Союзу. 30-го травня я брав участь у святі відділу 259-го в Шикаґо. 9-го липня я відвідав союзову громаду в Ст. Луїс, та відбув наради з відділовими урядниками у справах союзових та загально громадських. 21-го серпня я брав участь (як секретар злучених відділів) в організаційних зборах у моїй окрузі, що були скликані знагоди прибуття до Шикаґа організатора п. Білецького, в справі започаткування кампанії за новими членами до У. Н. Союзу. 30-го листопада я брав участь (як секретар) у зборах комітету всіх відділів моеї округи, які були скликані в справах 50-літнього ювилею У. Н. Союзу та лекції про українську літературу, виголошену проф. Маннінґом у Норт-вестерн Університеті, 3-го грудня. Крім наведеної праці, я брав участь у чотирьох зборах відділових урядників, скликаних екзекутивою комітету всіх відділів, у справах льокально союзових, як: дім відділів У. Н. Союзу в Шикаґо, продаж военних бондів, добровільні збірки на Червоний Хрест, та інших справ, які постійно виринають у нинішньому громадському життю. Як предсідник Ліґи Американців укр. походження, я брав участь в нарадах ініціятивного комітету в Дітройті, Міш., 4-го липня, як також у передконгресових нарадах, скликаних до Філядельфії, Па., гол. урядниками Народної Помочі, на 18-го вересня. Союзове членство в моїй окрузі забирає перші місця в усіх патріотичних ділянках та в несенню помочі нашій державі в военних змаганнях, котрі закінчаться напевно світлою побідою над нашими ворогами. Успіхи моеї праці були можливі завдяки щирій кооперації гол. контрольора п. Куропася, та гол. радного п. Шпікули, а також усіх відділових урядників і урядниць в шікаґовській окрузі. За цю співпрацю я щиро їм дякую.

Також згадаю ще, що як один з членів Культурного Союзового Комітету, я помагав цьому Комітетови виконати цю працю, яка була в його пляні. Вів я переписку з іншими членами Комітету, піддавав свої думки для наміченої праці, та навязав звязки здеякими американськими професорами та журналістами в справі поведення праці набудуче. Багато праці доложив у справі лекції про українську літературу на Нортвестерн Університеті, яка відбулась саме з рамени згаданого Комітету.

(Кінець буде).

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.